

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXX Lapkritis - November 7, 1985 Nr.43

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Reagano kalbos aidai

Nusivylimas ir naujos viltys

Vytautas Meškauskas

Kaip galima buvo laukti, prezidento kalba Jungtinėse Tautose nuvydė tur būt daugumą JAV politinių komentatorių. Jie manė, kad prezidentas į sovietų iniciatyvą turėjo atsakyti koku konkrečiu kontr pasiūlymu. Pvz. pasiūlyti uždrausti atominių ginklų bandymą. Neišbandytu ginklu negalima pasitikėti. Ilgainiui negalima pasitikėti ir jau išbandytais ginklais, jei jie laikomi slėptuvėse keliasdešimt metų - gal medžiagos, iš kurių jie sudaryti, laikui bėgant pasikeitė. Kaip ten būtų, neišbandyti ginklai apmalinai nora juos pabandyti, kas padidina taikos šansą.

Kai kas samprotavo, kad prezidentas nežinojo ką pasiūlyti iš savo pusės, nes jo administracijoje nėra vienos nuomonės. Pvz. Gynybos Sekretorius Weinberger yra pažiūros, ir ją pareiškė prieš pat prezidento kalbą, kad ginklų kontrolė ne tik nereikalinga, bet ir nenaudinga. Juk prie dabartinės padėties privedė ne kas kitas, kaip buvę susitarimai, kurie leido sovietams ne tik amerikiečius pasivyti, bet kai kurių raketų srityje net pralenkti. Jie ir dabar rikiuotėn įvedė naują raketą SS-25 nepaisant draudimo. (Sovietai iš savo pusės aiškinasi, kad SS-25 faktinai yra tik kiek patobulintas SS-13 modelis ir, kaip toks, SALT 2 susitarimo nedraudžiamas.)

Kiti aiškina, kad toks pažiūrų skirtumas tarp atskirų žinybų yra neišvengiamas ir net naudingas. Tiesa, demokratinėje santvarkoje nesutikimai išplaukia į viešumą, bet galų gale prezidentas nutaria kokia pažiūra kraštui yra reikalinga ir naudinga. Kai jis, prezidentas, padaro sprendimą, visos žinybos turi jo laikytis - vistiek, ar joms patinka ar ne.

Svarbiau, kokį įspūdį prezidento kalba padarė ne savo krašto komentatoriams, bet sovietams. Jei jie, kaip daugelis mano, nori apsiginklavimo sumažinimo - nes ginklavimosi lenktynės nenori skirti per daug savo krašto resursų - jų neturėtų atbaidyti prezidento ginklavimosi ir jo kontrolės klausimo surišimas su kitomis amerikiečių-sovietų santykių problemomis, kaip kokios nors tvarkos nustatymo spręsti regionalinius konfliktus, kaip Afganistano, Etiopijos, Angolos, Kambodijos ir Nikaragvos. (Ir tai kai kuriems kritikams nepatiko. Girdi, prezidentas paminėjo tik tuos konfliktus, kur nusikalto sovietai, bet ne tuos, kur savo nagus buvo prikišę patys amerikiečiai!) Jei sovietams reikalingas ginklavimosi sumažinimo sulėtinimas, jie sutiks kalbėtis ir apie kitus dalykus.

Už prezidento 'priėjimą'

(Nukelta į 2 psl.)

Jūratės Statkutės de Rosales knygos "Baltų kalbų bruožai Iberų pusiasalyje", kurią išleido Devenių fondas, pristatymas visuomenei Chicagoje, Clevelande, Toronte ir New Yorke buvo sutiktas dideliu susidomėjimu. Nuotraukoje autorė Jūratė Statkutė de Rosales pasirašo knygą clevelandiečiams. Stovi iš kairės: E. Nainienė, R. Kliorienė, kun. K. Žemaitis ir p. Bartkuvienė.

V. Bacevičiaus nuotr.

Naujas žvilgsnis į tolimą praeitį

Jūratės Statkutės de Rosales knygą pasitinkant

Aurelija Balašaitienė

Jei Siaurės Amerikos juodoji rasė pagaliau pradėjo didžiulius savo kilmės ir ieškoti praeities 'šaknų', ispanų kilmės mažumos intensyviai reikalauja savo specifinių politinių ir kultūrinių teisių pripažinimo, tai natūralu, kad senų Europos tautų palikuonys, politinių sukurių ir karo audrų išdavoje nustoje savo tėvynės, jaučia gyvą reikalą ir pareigą jaunesnėms ir ateinančioms kartoms perduoti tauti-

nės tapatybės ir savigarbos pagrindus. Nesitenkinant mūsų ligšiolinių praeities pažinimu, gilaus intelekto skatinama ir lietuviškų-patriotiškų jausmų iškvepta, Venezuelos lietuvaite Jūratė Statkutė de Rosales pasiryžo gilintis į mūsų kilmės tolimą praeitį, kurios šaltiniai iki šiol mūsų kalbotyrininkų ir istorikų nebuvo paliesti. Devenių Kultūrinio Fondo naujausias leidinys 'Baltų kalbų bruožai Iberų pusiasalyje' yra jos septynerių metų tyrinėjimo ir kruopštaus darbo rezultatas, pasiekęs lietuvišką visuomenę puikiai išleistas knygos pavidale.

Kiekviena nauja knyga, ypatingai liečianti mokslinius klausimus, yra didelė kultūrinė vertybė, kurią nagrinėja žinovai ir mokslininkai, bet kurios galutinę vertę apsprendžia du kiti elementai: paties veikalo pagrindinis tikslas - prisiminkime Basanavičiaus 'Auzrą', Kudirkos 'Varpą' - ir eilinio skaitytojo dėmesys.

Cia pravartu susipažinti arčiau su knygos autore, kad paaiškėtų motyvai, kurie ją skatino imtis tokio sunkaus darbo. Vienoje Čaracaso bibliotekoje netikėtai užtikusi senovės Pyrenėjų paminklo įrašus, kuriuose kartojosi žodis 'Sembus' - prūsų genties, kadaise gyvenusios prie Baltijos jūros, senovinis vardas - ji pradėjo toliau sekti to žodžio reikšmę ir istoriją. Jei mus visada domina kiekviena menkiausia svetimųjų spaudos žinutė, kurioje minimas lietuvių vardas, tai ją mes interpretuojame

kaip palankų dėmesį savo pavergtos tautos problemai. Maždaug tokio paties motyvo vedama Jūratė pradėjo ieškoti ilgo ir painaus siūlo kamuolio galo. Išidėmėtina ir tai, kad iki šiol mūsų senos praeities žinovai neturėjo progos ar reikalo užsiimti tolimesniu mūsų gilios senovės nagrinėjimu, panaudojant iki šiol nepažįstamus šaltinius, ar ieškant naujų metodų mūsų kilmės tyrimams. Bet Jūratė nepabūgo pasirinktos užduoties sunkumo, iš anksto nujausdama savo pionieriško kelio problemas. Jos asmenybės formavimasis turėjo lemiama itakos jos darbui.

Jūratė Statkutė de Rosales, gimusi ir mokslo pradžią gavusi Kaune, studijavusi Paryžiaus universitete, kurį baigė su prancūzų kalbos mokytojos diplomu, globodama savo jaunesnę sesutę Danutę, dabartinę Venezuelos prezidento asmenišką vertėją, ir našlę motiną, su visa savo jaunatviška energija rūpinosi jų iškurdinimu ir naujos pastovios pastogės parūpinimu. Gavusi tarnybą Venezuelos lėktuvų bendrovėje su pastovia gyvenvieta New Yorke, jaunoji Jūratė ne tik padėjo savo mažai šeimai finansinius pagrindus, bet ir toliau nutarė savo laiką išnaudoti mokslo tęsimui. Įstojęs į Columbia universitetą, ji gavo specialų leidimą, kaip oro linijos tarnautoja, nelankyti pastoviei paskaitų, tik laikyti egzaminus. Pagal nustatytą savo tarnybos tvarką,

(Nukelta į 9 psl.)

Los Angeles Vyrų kvartetas koncertuos Clevelande

Los Angeles vyrų kvartetas gruodžio 1 d. Clevelande koncertuos Dirvos kultūrinėje popietėje. Šiame arch. Edmundo Arbo šarže vaizduojami kvarteto nariai: dr. E. Jarašūnas, Br. Seliukas, A. Polikaitis, R. Dabšys ir komp. A. Jurgutis.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Įvairvalgia*

Kudirkos šuolio liūdnas pakartojimas. - Paskutiniai pasiruošimai Ženevos pasimatymui. - Didelis pasipriešinimas mokesčių reformai.

Penkiolikai metų po pagarsėjusio Simo Kudirkos šuolio į laisvę praslinkus, kitas sovietų jūrininkas pabandė pasekti jo pavyzdžiu. Miroslov Medvied nušoko nuo didžiulio, 102,000 tonų sovietinio prekybos laivo 'Maršal Konev', atplaukusio į Mississippi žiotis prisikrauti grūdų, ir nuplaukė į krantą. Čia ji sulaukė pasienio sargyba ir bandė gražinti, tačiau jis dar sykį išsoko - dabar iš pasienio sargybos laivo - bet ir vėl buvo sugautas ir ši kartą pristatytas į Konevą. Sargybiniams aiškinosi nesupratę ko jis norėjęs.

Tai įvyko spalio 24 - ketvirtadienio naktį. Penktadienį apie tai patyręs Valstybės daktaras sulaukė laivo išplaukimą ir pareikalavo pasimatymo su tuo jūreiviu. Sovietai leido jam pirmadienį pasimatyti su JAV pareigūnais ant pakraščio sargybos (Coast Guard) lai-

vo, tačiau ne vienam - Medvied'ą atlydėjo du sovietų ambasados pareigūnai, sovietų daktaras ir laivo kapitonas. Medvied atsisakė paaiškinti, kodėl jis šoko iš laivo ir vėliau bėgo iš pakraščio sargybos laivo, tačiau jis pakartotinai pareiškė, kad noris grįžti namo, nors jam buvo paaiškinta, kad jis galės pasilikti ir prašyti egzilo teisės. Nepaisant to, Medvied nusprendęs grįžti ir laimingas Valstybės Departamentas 'uždarė bylą'.

Bet kiek pažįstamam sovietinė santvarką yra visai aišku, kad gražintas į sovietų laivą ir ten išlaikytas keturias paras sovietų pilietis 'norėjo' pakeisti savo pasielgimą. Per Cable News Network Simas Kudirka pareiškė savo pasipiktinimą pasienio sargybos elgesiu ir paaiškino, kad Medvied laukia jei ne mirtis, tai bent labai sunki bausmė.

Sis incidentas Reagano - Gorbachiovo pasimatymo išvakarėse labai vaizdžiai parodė, kokios nuotaikos ir visiškai ignoracija apie sovietų santvarką viešpatuoja amerikiečių plačioje visuomenėje.

Valstybės Sekretorius Shultz savo antradienio pasimatyme su Dobryninu, užtruksiamame visą valandą, Nedvied'o incidento neaptarė. Jiedu buvo užimti Reagano pasimatymo su Gorbachiovu dienotvarka. Tam pasimatymui per dvi dienas rezervuotos 8 valandos. Dėl Galutinios dienotvarkės sutarimo Shultz išvažiavo į Maskvą. Pats Reaganas pareiškė britų BBC korespondentui, kad pasimatymu jis norėtų sudaryti geresnę atmosferą JAV. Sovietų Sąjungos santykiuose, kuri leistų lengviau išspręsti ir nusiginklavimo problemas. Reaganas pereiną savaitę kalbėjosi ir su 4 sovietų korespondentais.

Trečiadienį Argentinos, Meksikos ir Tanzanijos prezidentai bei Svedijos, Indijos ir

Graikijos ministrai pirmininkai paskelbė atvirą laišką N.Y. TIMES ir Maskvos PRVADOJE, kuriame Reaganas ir Gorbachiovas prašomi sulaukyti visus atominius bandymus bent 12-kai mėnesių ir pasiūlė savo teritorijas to susitarimo laikymosi patikrinimui.

Kaip atsimename, prezidentas Reaganas aplankė keletą vietovių ragindamas paskatinti Kongresą priimti jo mokesčių reformos pasiūlymus.

Kongreso laikysena buvo tokia, kad neleido tikėtis šiais metais bent kokių pakeitimų, tačiau pereiną savaitę pradžioje atstovų rūmų komisijos, kuri pirmiausiai turi pasisakyti dėl tos reformos, pirmininkas Rostenkowski paskelbė, kad galėsias komisijos projektą paskelbti dar šiais metais. Priešingai prezidento pasiūlymui, komisijos dauguma norėtų ir toliau leisti nurašyti nuo apdėdamumokesčiais pajamų valstijų ir savivaldybių mokesčius ir duoti įvairiausių kitų lengvatų taip, kad aukščiausio mokesčiai nebūtų sumažinti iki 35% (nuo dabartinių 50%), bet tik iki 40%.

Po pirmojo pasaulinio karo ir pabėgėlių iš Rusijos atsiradimo Vokietijoje, ten buvo pradėta varyti degtinė, vardu 'Gorbachiovo vodka'.

Dabar Gorbachiovas, kaip žinia, labai kovoja su girtuokliavimu pačioje Sovietų Sąjungoje, tačiau Vakarų Vokietijoje ir toliau gaminamos Gorbachiovo vodkos pareiklavimas padidėjęs 2%.

JUNO BEACH

TRADICINIS PIKNIKAS

LB Palm Beach County apylinkės valdyba praneša: š. m. lapkričio 10 d. rengia tradicinį metinį pikniką. Bus šilti pietūs, kitos vai-

Iš kitos pusės

Kartais atrodo, kad gyvenimi ne viename, bet dvejuose atskiruose pasauliuose. Dažniausiai taip pasivaidena tą pačią dieną pavartant amerikoniškus ir lietuviškus laikraščius. Taip iš amerikoniškų laikraščių atrodo, kad iš ateinančio Reagano-Gorbachiovo susitikimo negalima daug laukti, ir kaltę už tai iš anksto norima sumesti Reaganui. Tuo tarpu iš kai kurių žinių lietuviškuose laikraščiuose gali susidaryti įspūdis, kad sovietams ateina galas ir reikia tik paspausti Reaganą, kad jis savo dviejų dienų pasimatyme su Gorbachiovu iškeltų Pabaltijo klausimą. Juozas Vitėnas spalio 22 d. DRAUGE net susirūpino, kad, reikalaujanti prarasti referendumą Jungtinių Tautų priežiūroje, einame pavojingu keliu:

"... Referendumas, kad ir su Jungtinių Tautų priežiūra, yra nepraktiškas ir mums pavojingas kelias į nepriklausomybę. Vieną 'referendumą' (rinkimų farsą) 1940 m. sovietai jau yra pravedę, ir dabar ar vėl mes norime, kad jie tą farsą pakartotų su JT stebėtojų priedanga?"

"Lietuvių tauta savo istorijoje kelis kartus yra apsisprendusi laisvai gyventi. Paskutiniaisiais laikais tai buvo padaryta 1918 m. ir 1941 m. Referendumai reikalingi naujoms tautoms... Lietuvos padėtis tarptautiniu požiūriu yra aiški: ji yra sovietų okupuota ir neteisėtai aneksuota... Mums reikia JT pagalbos ne referendumui prarasti, bet jų nutarimo, kad Sovietų Sąjunga turi pasitraukti iš Pabaltijo valstybių..."

Argumentai gražiai skamba, bet su jais sutinkant, reikia pripažinti, kad laikas sustojo vietoje, ir jei taip, kodėl nereikalausti Vytauto Didžiojo Lietuvos sienų? Be to, tai prieštarauja laisvo žmonių apsisprendimo principui, kuris šiuo metu yra svarbiausia JAV tarptautinio žaidimo korta. Jei būtų kitaip, Izraeliui seniai turėjo būti pripažintas vakarinis Jordano pakraštys. Juk jis prieš 2,000 metų buvo Judėja ir Samarija. Ilgametė Rytprūsių okupacija privedė prie to, kad į Lietuvos seimus iš Klaipėdos krašto buvo išrenkami tik vokietininkai, nors kartais su lietuviškai skambančiom pavardėmis.

Žodžiu, XX amžiui baigiantis sunku reikalauti pasikeitimų prieš gyventojų valią. Ačiū Dievui prieš tokią problemą dar nestovim, jei pasitikim amerikiečių žiniasklaidos tarnybomis. Pagal ją daugiausiai ko galima tikėtis būtų Sacharovo žmonos paleidimo ir gal kiek skaitlingesnės žydų emigracijos į Izraelį. Gorbachiovas aiškino Mitterrandui, kad jis sutiktų išleisti daugiau žydų, bet tik Helsinkio Aktu numatytam 'išskirtų šeimų sujungimui'. Tačiau tam reikalui paleisti Sovietijos žydai nevažiuoja į Izraelį, bet į JAV. Kad to išvengti, Mitterrandas pasiūlė išleisti Prancūzijos lėktuvais tiesiog nugabenti į Izraelį. Tai liudija kokie palyginti smulkūs reikalai šalia nusiginklavimo bus sprendžiami Ženevoje. Faktas, kad prezidentas Reaganas, ką tik grįžęs iš Ženevos žada pasakyti kalbą Kongreso bendram posėdyje, leidžia spėti, kad dėl pasimatymo rezultatų jau baigiama susitarti.

(vm)

REAGANO KALBOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

prie derybų su sovietais problemos, kol kas pasisakė tik vienas iš žinomesnių šio krašto komentatorių - N.Y. Times William Safire. Anot jo, prieš pradėdant derybas su sovietais, kad jie jas laikytų 'rimtomis', reikia jiems išaiškinti savo poziciją.

Prezidentas Kennedy pasirodė jiems per daug nuolaidus Vienoje, kas privedė prie konfrontacijos Kuboje. Prezidentas Carteris 1977 m. pasiūlė ginklų kontrolę kiek panašią į dabar svarstomą. Netikėtai pasiūlymo užtikti, sovietai tuo jau pavadino tą pasiūlymą 'ne rimtu'. Tuo tarpu Nixono daugiau komplikuoti pasiūlymai, padaryti ne viešai, pilni sąryšių su kitais klausimais, jiems pasirodė svarstyti. Taip pat ir Reagano kalba J.T., kuria jis užėmė solidžias pozicijas ir kurias jis dar daugiau pabrėš savo susitikimo su Gorbachiovo išvakarėse per televiziją, daro jiems įspūdžio.

Prieš penkis metus sovietai nutraukė derybas su amerikiečiais, nutarus Europoje dislokuoti Pershing II raketą ir 'skraidančias bombas' (cruise missiles). Kai amerikiečiai ne nusileido, jie vėl grįžo prie derybų stalo. Dabar, kaip kainą už naują derybų stadiją, jie reikalauja atsisakyti nuo strateginės gynybos iniciatyvos. Priimdami tą reikalavimą, prezidentas pasmerktų derybas nepasisekimui.

Bet, jei jie to patys nesitiki, kam jie kelia tokį triukšmą? Atsakymas esąs toks: jie nori sukūrėti Amerikos viešąją opinią, kad tuo apsunkintų JAV įgaliojimų pozicijas derybose.

Amber Gintaro Galerija

505 East 185 Street • Euclid, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

PAVEIKSLŲ IRĖMAVIMAS

Didelis pasirinkimas medžio išdirbinių, gintaro, įvairių MENO darbų.

GALERIJOS VALANDOS: Antradienį ir trečiadienį nuo 10:00 AM iki 5:00 PM., ketvirtadienį ir penktadienį nuo 3:00 PM iki 7:30 PM, šeštadienį nuo 10:00 AM iki 5:00 PM. Sekmadieniais ir pirmadieniais galerija uždaryta. Norintieji specialaus apžiūrėjimo — skambinkite tel. 531-3500.

šės, loterija.

Vieta Palm Beach Shores (Singer Island) prie Colonnados viešbučio. Pradžia 12 val.

Gruodžio 14-15 d. vietos lietuvių talentų meno paroda, kuri įvyks minint šios

apylinkės 10 metų sukaktį. Vieta St. Paul of the Cross bažnyčios auditorijoje 10970 State Road 703 North Palm Beach. Dėl smulkesnių informacijos teirautis pas J. Garlą 410 Jupiter Ln., Juno Beach, Fla. 33408. Telef. 305-626-8893.

Kviečiame apylinkių lietuvius ir svečius iš kitur gausiai dalyvauti.

AB DICK 360
AB DICK 385
RYOBIE 960

If you have any experience running one or more of these presses, we have a position open for you. Call 617-367-8840 for appointment.

COPYMAX, INC.
111 STATE STREET
33 BROAD STREET
5 DOANE STREET
BOSTON, MASS. 02109
(38-44)

\$60.00 PER HUNDRED PAID for remailing letters from home! Send self-addressed, stamped envelope for information / application. Associates, Box 95-B, Roselle, N.J. 07203.

(39-48)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscrip-
tion per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro nu-
merio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Korp! Neo-Lithuania šventei artėjant

Kai atsigręži į praeitį, į Aušros-Varpo gadynę bei lietuvių šviesuolių pastangas prikelti tautą iš užmaršties snaudulio ir pasipriešinti svetimųjų užmojui išnaikinti lietuvių kalbą iš gyvųjų tarpo, tai šiandien mums sunku suprasti jų pastangų ir aukos didumą, nes mes esame tik nyktukai prieš ano meto milžinus.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo laikotarpis ir po jo sekęs valstybės kūrimo metas, reikalavęs daug pastangų, net ir gyvybės aukų, pagal mūsų dainių Maironį - ar suprantamas bus? Įvyko stebuklas - Lietuva atsikratė caristinės Rusijos okupacijos ir lenkiškų dvarų bei klebonijų itakos ir Lietuvą tapo nepriklausoma valstybe, o su ja ir lietuvis valstietis pasijuto savo krašto šeiminku. Amžius vergu laikytas, amžius svetimųjų niekintas lietuvis griebėsi tvarkyti savo kraštą, kurti kultūrinį bei ekonominį gyvenimą ir šviesti tamsoje laikytus tautiečius. Atšventėme keturis šimtmečius veikiantį Vilniaus universitetą, kuriame lietuvių kalbai nebuvo vietos iki pat 1939 metų, kada Vilniaus miestas su mažmis apylinkėmis buvo gražintas Lietuvai.

Atgavus nepriklausomybę, bet netekus sostinės Vilniaus su plačiomis lietuviškomis apylinkėmis, reikėjo glaustis laikinai Kauno mieste, organizuoti administracinį aparatą, steigti mokslo ir kultūros įstaigas. 1922 m. vasario 16 d. įsteigta Lietuvos universitete Kaune pirmą kartą dėstomoji kalba buvo įvesta lietuvių kalba, o studentai daugumoje buvo valstiečių vaikai. Įsteigus savąjį universitetą, lietuviai studentai suskato organizuotis ir burtis į ideologines organizacijas. Dar tais pačiais metais įsisteigė ir Lietuvių studentų tautininkų korporacija NEO-LITHUANIA. Savo žemėje, savajame universitete Neo-Lithuania augo ir klestėjo. Jos pasirinktas tikslas - lietuvių tautos laisvė, didybė, garbė bei gerovė ir Lietuvos nepriklausomybė, o narių - valinga kilni bei tauri asmenybė, žaliuojanti kaimo studentų buvo šiltai priimti ir korporacija augo narių skaičiumi bei plėtė

veiklą, apimančią visas gyvenimo sritis.

Betgi neilgai teko džiaugtis nepriklausomybės teikiama paunksme, nes tas pats priešas tik pakeitęs spalvą iš juodašimčių Rusijos į raudoną-komunistinę, vykstančio karo priedangoje 1940 m. birželio 15 d. vėl okupavo Lietuvą ir įvedė naują vergiją, kuri dar ir dabar tebesitėsia. Tūkstančiai lietuvių paguldė savo galvas begindami laisvę, o keletriopai daugiau buvo atplėšti iš šimtmečiais turėtos žemės ir ištremti į tolimo šalčio Sibiro gulagus lėtai bado ir šalčio mirčiai. Kentėjo visų sluoksnių ir ideologijų lietuviai, bet daugiausiai naikinami buvo valstybės kūrėjai, vairuotojai, organizacijų veikėjai, liaudies švietėjai-mokytojai.

Baigiantis karui, dalis lietuvių pasitraukė į Vakarus ir po penkerių badmiriavimo metų taip vadinamose DP stovyklose, pasklido po visą laisvąjį pasaulį. Didžioji dalis apsigyveno JAV, Kanadoje, Australijoje, o mažesniais kiekiais - Pietų Amerikoje ar pasiliko Europoje. Jau DP stovyklose buvo užvires platus lietuvių kultūrinis gyvenimas ir suorganizuotas mokyklų tinklas, o persikėlus į naujus kraštus prasidėjo turėtų organizacijų atgaivinimas.

Taip 1955 metais Toronte, Kanadoje, įvykęs Korp! Neo-Lithuania ir Filiae Lithuania narių suvažiavimas atgaivino korporacijos Neo-Lithuania veiklą, į kurią įsijungė ir sesės filijos. Pirmieji dešimtmečiai buvo labai sėkmingi korporacijos veiklai, nes į jos gretas stoties studijuojantis lietuvių jaunimas ir jungėsi į bendrą darbą

dėl Lietuvos nepriklausomybės atgavimo.

Lietuvos nepriklausomybės laikotarpis išugdė pasitikėjimą savimi ir iskiepijo tautinį jausmą, kurio užteko ne tik ten augusiems, bet ir atsivežtiems vaikams. Čia gimusių lietuvių jausmas, nežiūrint tėvų, lietuviškų mokyklų ir organizacijų pastangų, pradėjo mažėti savo tėvų kraštui. Apsilankymai Lietuvoje, jaunimo tarpe atgaivino ir sustiprino išpareigojimus savo kraštui. Lietuva jiems tapo realybe, ne pasakų kraštu. Gaila tik tai, kad pastaruoju metu bandoma tą pieštą idealizmą apipurvinti ir parodyti jaunimui kitokią Lietuvą. Panašiai ir čia TV reporteriai greta gerų dalykų parodo ir skurdę bei nedatekliuose gyvenančius šio krašto piliečius, nutylėdami sąlygas ir tokio gyvenimo aplinkybes.

Griauti ir nikinti visad yra lengviau, ypač nepagristai, negu naujas vertybes kurti ir krikščioniško gyvenimo dėsnius taikyti. Nėra idealistinio krašto, kad visi piliečiai būtų patenkinti ir laimingi. Pagal aprašymą, apie tuo metu gimnazijose slapta veikusių ateitininkus, atrodo, kad valdžia tik ateitininkų veiklą uždraudė, o kitiems paliko laisvę. Taip nebuvo. Greta ateitininkų uždare Jaunosios Lietuvos draugovę, varpininkus ir kitus o leido veikti tik skautams. Galima svarstyti, ar toks vyriausybės veiksmas buvo tikslus ir naudingas, bet neiškirti tik vieną organizaciją ir bandyti vaizduoti herojus. Komendanto ar teismo sprendimai buvo pagrįsti irodyta nlegalia veikla. Motyvas, kad ateitininkai pakluso vyskupų ir nuncijaus nurodymui nepažinti valdžios nutarimo, neatleidžia nuo atsakomybės.

Korp! Neo-Lithuania daugiau nukentėjo už kitus, nes nustojo prieauglio. Gimnazijose veikę Jaunosios Lietuvos rateliai neturėjo savo 'kapelionų' ir jų veiklos niekas nerėmė o tuo tarpu ateitininkus rėmė ne tik valdžios apmokami kapelionai ir klebonai, bet dažnu atveju ir mokytojai ateitininkai. Savo gimnazijoje (Zarasuose) nežinau nė vieno atsitikimo, kad už slaptą moksleivių ateitininkų veiklą būtų bent vienas mokinyš nukentėjęs, nors dažnai rinkdavosi į kleboniją. Gimnazijos direktorius buvo kun. dr. Jonas Steponavičius, buvęs seimo narys, visokiais būdais rėmė slaptą ateitininkų veiklą ir už tai nebuvo nei nubaustas, nei atleistas.

Neolituanai, nors audrų blaškomi, nepasimetė, bet kiek jėgos ir sąlygos leidžia - jungiasi į bendrą veiklą ir dirba darbą Pro Patria! Korp! Neo-Lithuania isikūrimą pamini kiekvienais metais iškilminga sueiga, kurios metu naujiems senjorams-ems užde damos spalvos ir apžvelgiamas nueitas kelias.

Cia veiklos sąlygos yra skirtingos nuo tėvynėje buvusių sąlygų. Neturime savo žemės, savo valstybės, esame saujelė didelėje svetimoje masėje. Išlaikyti savo tapatybę nėra lengva ir tik ryžtingieji užsi-

Mirė vyno pramoninkas Balys Karazija

Balys Karazija gimė 1897 m. gruodžio mėn. 25 d., Girdėnų km., Ylakių valsč., Mažeikių apskr. Pirmojo pasaulinio karo metu jis su savo tėvais gyveno Mintaujoje. Čia motina administravo moksleivių bendrabutį. Iš Mintaujos jie persikėlė į Rusiją kur Balys baigė gimnaziją.

Atgavus Nepriklausomybę, Balys su šeima grįžo į Lietuvą. Atlikęs karinę prievolę 1924 m. įstojo į žemės ūkio Akademiją, agronomijos skyrių, Dotnuvoje. Akademiniis gyvenimas tuo metu buvo kūrimosi stadijoje. Studentų būklei pagerinti buvo įsteigta studentų ekonominė draugija, kurioje Balys turėjo vadovaujančias pareigas. Studentai džiaugėsi pagerinta valgykla, skalbykla, pirtimi ir kitais ekonominiiais palengvinimais.

1924-1925 metais kartu su juo ir keletą kitų studentų suorganizavome tautišką studentų korporaciją "Jaunoji Lietuva", kuri laiku bėgant išaugo į didelę studentų korporaciją.

Akademijos prof. Pr. Jucaitis pasiūlė Baliai studijuoti vyno gamybą ir jis mielai sutiko. Buvo nupirtos mašinos, įrankiai ir Akademijos rūmų sklepe prasidėjo vyno gamybos eksperimentai. Retkarčiais Balys pakviesdavo mus studentus į sklepą "tikrinti vyno kokybę".

Jam vyno gamybos darbas taip patiko, kad 1928 m. baigęs žemės ūkio Akademiją, nutarė pradėti savo vyno gamybos darbą numylėtuose Anykščiuose. Pasiskolinęs iš agr. Sadūno keletą tūkstančių litų tą savo projektą įvykdė, pradėjo vyną gaminti.

Pradžią buvo labai sunki, bet dėka Balio nepaprastos energijos ir darbštumo tas bandymas pavyko. Kasmet pagaminto vyno kiekybė didėjo ir kokybė gerėjo. Jau 1939 m. jo

spyreliai išsilaiko supančioje aplinkoje. Korp! Neo-Lithuania nesiekia kiekybės, bet stengiasi išauginti lietuviškas apaštalas, tik tas nevisad pavyksta.

Korp! Neo-Lithuania metinė iškilminga sueiga ir vakarienė įvyks š.m. lapkričio 9 d. L. Tautiniuose Namuose. Dalyvausime visi - jauni, viduriškai ir pagyvenę - tai vienas iš svarbesnių mūsų gyvenimo įvykių. Malonų išpūdį paliko didžiosios sueigos metu jaunųjų kolegų pareiškimas dirbti kartu su vyresniaisiais. Tad dalyvausime, kad nublukusių ir žibantių spalvos glaudžiai jungtųsi į vieną darnų sambūrį.

A. Juodvalkis

įmonėje geros kokybės vyno buvo pagaminta pusantro milijono litų. Todėl daugelio darbininkų ir ūkininkų, kurie turėjo sodus, materialinė padėtis pagerėjo. Atsirado rinka vaisiams ir uogoms ir darbas apylinkės žmonėms.

1940 m. Sovietams okupavus Lietuvą jam pasisekė su šeima persikelti į Vokietiją. Tuo metu jo įmonė įvertinta 3,500,000 litų.

Dar kartą jam teko grįžti į Lietuvą, vokiečių okupacijos metu ir trumpą laiką administruoti savo įmonę Anykščiuose. Sovietų armijai artėjant su šeima vėl persikėlė į Vokietiją, o iš ten į Jungtines Valstybes. Pastoviai apsigyveno Chicagoje.

Jo šeimos sudėtis: žmona — Ida, sūnus Ramūnas — chemijos inžinierius ir duktė Dalia kuri sukūrė šeimą su Antanu Laucium. Jie išaugino 4 vaikus, kurie visi baigė aukštuosius mokslus. 1966 m. kūčių dieną sūnus Ramūnas žuvo automobilio katastrofoje.

Karo audrų blaškymas, jo sūnaus tragišką mirtį neigiamai paveikė Balio sveikatą. Ligos eiga buvo sunki ir ilgoka. Paskutinius dviejus metus ji gerokai vargino susilpnėjęs senjoras. Ligos metu retkarčiais jį aplankydavo agronomas Bronius Dūda iš Kalifornijos. Jis tais aplankymais labai džiaugėsi. Su dideliu pasišventimu ir kantrybe žmona Ida jį prižiūrėjo ir slaugė, nes Balys jau nebegalėjo išeiti iš namų.

Žemės ūkio Akademijos bendrabutyje man teko gyventi tam pačiam kambaryje apie 4 metus. Buvo gera proga jį arčiau pažinti. Balys buvo didelis Lietuvos patriotas. Jo kūrybinis instinktas, begalinė energija ir darbštumas padėjo jam gyvenime pasiekti užbrėžtus tikslus. Jo pradėtas darbas Anykščiuose tęsiamas ir toliau. Dabartiniu metu toje vyno gamybos įmonėje dirba apie 800 darbininkų.

Balys Karazija mirė 1985 m. rugsėjo mėn. 7 d. ir palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse šalia sūnaus Ramūno. Buvo sugiedota Marija, Marija ir Jaunosios Lietuvos korporacijos daina "Lietuva brangi..." ir Lietuvos himnas.

Dipl. mišk. Mykolas
Gureckas

OPPORTUNITY FOR JOURNEYMEN
PLASTIC INJECTION MOLD MAKER
and
MOLDING FOREMAN
We have a modern well equipped
shop & tool room with CNC, CAD,
CAM & engineering support. If you
are skilled in your trade & are looking
for a new challenge we would
like to hear from you.
CUSTOM MOLDING
200 Lipan
Denver, Colorado 80223
303-893-3373 (41-44)

Prisimenant teisių daktarą a.a. VYTAUTĄ ČEPĄ

1985 metų rugpiūčio mėnesio 19-tą dieną mirė prof. dr. Vytautas Kostas Čepas Elon College mieste, North Carolina. Jo gyvenimas prabėgo dviem vagom: universitetų profesoriaus ir lietuvių skautų vadovo. Abu keliai siekė to paties tikslo — jaunimo ugdymo. Enciklopedijose randame tik biografijų santraukas, tad šiame rašinyje pateikiame daugiau duomenų iš šio neeilinio šviesuomenės žmogaus gyvenimo. Gimęs 1911 metų balandžio mėnesio 3-čią dieną Suvalkijoje, Griškabūdžio valsčiaus, Rygiškių kaime, Vytautas augo Rusijoje. Jo tėvas Motiejus Čepas, baigęs teisės mokslus Maskvos universitete, turėjo dirbti teisėju Rusijoje. Jis buvo aktyvus lietuvių veikėjas XIX a. gale, Vinco Kudirkos "Varpo" bendradarbis. Teisėjas Čepas buvo vedęs Mariją Jablonskytę iš Rygiškių kaimo, vėliau žinomo kalbininko Jono Jablonskio seserį. Dažnai lankydavo žmonos tėviškę, tai ir Čepų vaikai gimė Lietuvoje. Deja, kelionėse Rusijon mirė du Vytauto broliai, Algirdas ir Kęstutis.

Su tėvais grįžęs nepriklausomai Lietuvon, Vytautas mokėsi Kaune, "Aušros" gimnazijoje. Jo tėvas jau buvo Lietuvos vyriausiojo tribunolo teisėjas. 1929-1933 metais Vytautas Čepas studijavo ir baigė Vytauto Didžiojo universiteto Teisių fakultetą. Buvo Neo-Lithuania korporantas. 1934-1935 jis gilino studijas Zuericho ir Vienos universitetuose ir buvo priimtas V. D. universitetan jaunesniuju asistentu, Civilinės teisės katedron. Jo šefai — profesoriai buvo S. Bieliackinas ir K. Šalkauskis. Pasiruošęs daktaratui Prahos, Paryžiaus ir Berno universitetuose, V. Čepas apgynė savo daktarinę disertaciją Kaune, V. D. universitete 1938 m. vasario 2 dieną. Jo tema buvo "Globojami ir globotini pilnamečiai", 280 puslapių veikalas. Pakeltas vyresniuju asistentu 1938, 1939 m. — privat-dcoentu, dr. Čepas dėstė kursą. Teisių fakulteto dekanas tuo laiku buvo prof. Augustinas Janulaitis. 1941-1943 metais dr. V. Čepas buvo docentas Vilniaus universiteto Teisių fakultete, kartu ir to fakulteto prodekanas (dekanas buvo doc. S. Žakevičius). Vilniaus universitete dr. Čepui dar teko senato sekretoriaus pareigos, rektoriaujant prof. M. Biržiškai. Taigi, vos 30 metų jaunas vyras jau buvo pasiekęs reikšmingą poziciją akademiname pasaulyje. Paskutiniuosius mokslo metus, 1943-44, dr. Čepas dėstė Vilniaus vidu-

JURGIS GIMBUTAS

rinėje Miškų mokykloje, nes universitetas buvo vokiečių okupacinės valdžios uždarytas.

Šalia darbo profesūroje, dr. V. Čepas 1938-1940 metais buvo Lietuvos valstybės tarybos referentas civilinės teisės kodifikacijos klausimams. 1939-1940 jis redagavo "Lietuvos Aido" savaitinį priedą "Teisės kultūra". Iš spausdintų dr. Čepo raštų pažymėtini: Vokietijos civilinio teisyso kodifikacijos metodai ("Teisės" žurnale, 1937) ir Šveicarijos civilinio teisyso kodifikacija (ten pat, 1936 m.). Prancūzijos "Travaux de l'Institut du Droit Comparé" žurnale 1939 m. išspausdintas V. Čepo straipsnis "La condition de la femme en Lithuanie". Be to, jis parašė 75 psl. studiją lietuvių kalba apie paveldėjimo įstatymus (1939 m.). Šalia to, dr. Čepas buvo Lietuvos radifono komentatorius teisės klausimais 1937-1939 metais. "Teisės" žurnalą leido Lietuvos teisininkų draugija, nuo 1933 metų redagavo Valstybės tarybos narys Jurgis Byla.

Po karo Čepai atsirado Vokietijos Britų zonoje. 1946-1949 metais dr. Čepas buvo Buxtehude-Werner lietuvių stovyklos amatų mokyklos direktorius. Nuo 1946 m. sausio mėnesio iki 1949 m. jis dirbo ir Pabaltijo universitete (pradžioje Hamburge, vėliau Pineberge) lyginamosios teisės e. o. profesorium ir Teisių fakulteto dekanu. To laikinojo universiteto, skirto Pabaltijo valstybių studentams atbėgėliams, vadovybėje greta latvių ir estų, buvo Lietuvos profesoriai V. Stanika, V. Manelis, J. Puzinas.

Vytautas Čepas pradėjo skautauti Lietuvoje nuo 1924 metų, mokydamasis "Aušros" gimnazijoje Kaune. 19-kos metų jis jau paskautininkis, Kęstučio draugovės draugininkas (kur teko pradėti skautavimą ir šių eilučių autoriui). 1937-1940 sktn. Čepas redagavo Lietuvos skautų vadovų žurnalą "Skautybę", techniškuoju redaktorium pasikvietęs studentą Jurgį Gimbutą. Vytautas Čepas buvo kandidatas į vyriausiuosius skautininkus, nes buvo išėjęs Gillwelio kursą ir įsigijęs patyrimą. Tačiau jį nurungė skautininkas iš kariuomenės vadovybės, vos tik karui pasibaigus, jau Vokietijoje vyr. sktn. V. Čepas ėmėsi atgaivinti lietuvių skautų broliją. 1945 m. liepos 25 d. jis išleido pirmąjį aplinkraštį, o tų metų rugsėjo mėn. 26-28 d. skautų vadovų suvažiavime Detmolde buvo išrinktas

Brolijos vyriausiuju skautininku. 1946 m. vėl pasirodė "Skautų Aidas". Sumaniai veikdamas, dr. V. Čepas išvengė skautų pajungimo kuriai nors politinei srovei. Dėl to ir dabar iševijos Lietuvių skautų sąjunga išliko nepolitizuota. J. A. Valstybėse Vytautas Čepas 1953 m. buvo išrinktas L. Skautų s-gos tarybos pirmininku (visų šakų). Tų korespondencinių rinkimų komisijos pirmininkas buvo skautininkas poetas Faustas Kirša, o sekretorius — sktn. Jurgis Gimbutas. 1947 metais, dar Vokietijoje V. Čepo vadovaujami 82 lietuviai skautai dalyvavo pasaulinėje jamborėje Moisson, Prancūzijoje. 1959 metais vyr. sktn. Čepas atstovavo lietuviams skautams dešimtojoje pasaulinėje jamborėje Filipinuose. Jis buvo apdovanotas aukščiausiuju L. St. s-gos Geležinio Vilko ordinu ir Estijos, Vengrijos ir ukrainiečių skautiškais žymenimis.

Vytautas Čepas vedė Lidią Manomaitytę iš Šaulių, taip pat veiklią skautininkę ir pedagogę. Jos vienas brolis yra žinomas statybos inžinierius Amerikoje, kitas — menininkas keramikas Lietuvoje, o trečiasis — jūrų skautininkas. Čepai užaugino dukrą Vilią (mirusi) ir sūnų Gintarą — skautininką ir lietuvių bendruomenės veikėją Bostone. Šeimos gyvenimo pradžia Amerikoje buvo itin nelengva. Apsigyveno Bostone. 1949-1954 m. Vytautas Čepas dirbo fabrikuose: Assoc. Folding Box Co., Farrington Mfg. Co. ir trumpai Domino cukraus fabrike. Dr. Čepas buvo pagrindinis šeštadieninės lituanistikos mokyklės organizatorium 1949-1950 m. Toji mokykla tebeveikia. 1954-1960 metais V. Čepas administravo amerikiečių Boy Scouts stovyklavietę Sayre Training Reservation prie Bostono, o po to iki 1963 m. — amerikiečių Girl Scouts stovyklavietę Cedar Hill Walthame, Massachusetts. Čepai mokėjo užmegzti gerus ryšius su amerikiečių skautų ar skautų vadovais ir įsigyti draugų ne tik sau, bet iš viso lietuviams. Viena tokia jų vadovė, p. Mary Doyle iš pietinio Bostono neužmiršo Čepų po 25 metų ir atsilankė į pomirtines mišias lietuvių šv. Petro bažnyčioje Bostone š. m. rugsėjo mėn. 7 dieną. Po to jinais surašė pora lapų savų atsiminimų apie susitikimus su lietuvišmis skautėmis ir su Čepais.

1963 m. Čepai išsikėlė iš Walthamo į North Caroliną, o sūnus Gintaras su sava šeima liko gyventi Quincy mieste prie Bostono. Dr. V.

Čepas gavo docento poziciją Johnson C. Smith universitete Charlottėje. Čia jis dėstė jau nebe teisės dalykus, o graikų istoriją ir vokiečių kalbą. Nuo 1966 metų jis persikėlė į Elon kolegiją to paties vardo miestelyje, N. C., assoc. profesorium. 1971-1978 jis buvo svetimų kalbų katedros vedėjas. Išėjęs pensijon, dar trumpai redagavo "Europos lietuvi" Londone (1980 m.). Sveikatai sušlubavus (diabetas) prof. Čepas turėjo pasitraukti iš

visuomeninio bei žurnalistinio darbo. Mirė plaučių uždegimu. Palaidotas Elon College kapinėse.

GASOLINE TANKER DRIVERS

Must have DOT physical form and drivers abstract from registry required. Full company benefits.

Call RICHIE LOMBARDO
617-828-4900, ext. 303
FIRELINE PETROLEUM
777 DEDHAM ST.
CANTON, MASS. 02021

(39.45)

Pasimirus, vėžio iškankintai, mūsų Sąjungos narei

A. A.

ELMYRAI VEISAITI-BLYNIENEI,
reiškiame nuoširdžią užuojautą jos giminėms
ir pažįstamiesiems.

Lietuvių Protestantų Sąjunga
Kalifornijoje

A. A.

SOFIJAI

VASIONIENĖI-MOZOLIAUSKAITEI

mirus Lietuvoje, jos sesei ONAI MIKULSKIE
NEI, broliui VYTAUTUI MOZOLIAUSKUI,
šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškiamė.

Čiurlionio Ansamblis

A. A.

SOFIJAI VASIONIENEI

Lietuvoje mirus, jos seseriai, žalgirio šaulių
kuopos garbės narei, ONAI MIKULSKIE-
NEI ir broliui VYTAUTUI MAZOLIAUS-
KUI su šeima reiškiamė gilią užuojautą.

Žalgirio šaulių Kuopa

A. A.

SOFIJAI VASIONIENEI

Lietuvoje mirus, jos seserį, žalgirio šaulių
kuopos garbės narę, ONĄ MIKULSKIENĘ
ir brolių VYTAUTĄ MAZOLIAUSKĄ su
šeima nuoširdžiai užjaučiame.

A. M. Liutkai
P. A. Petraičiai
Nora Braziulienė

KŪRYBA IR MOKSLAS

Rytų Lietuva angliškai

Vilniečių pastangų vaisius

Balys Gražulis

Ši knyga, istorinių bei etnografinių studijų rinkinys, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos išleista 1980 m., o dabar ką tik išėjo iš spaudos ir anglų kalboje. Kaip lietuviškasis, taip ir šis leidinys yra atspausdintas didesnio formato gerame popieriuje, gausiai iliustruotas ir kietais drobės viršeliais, patraukliai atrodo. Lietuviškasis leidinys turi 628 psl., o angliškasis — 663 psl. Bevečiant į anglų kalbą tekstas pailgėjo, be to keli autoriai savo studijas papildė. Pasakytina, kad gerai knygos išvaizdai prilygsta ir jos turinys.

Knygą redagavo dr. Algirdas M. Budreckis. Jisai savo žodyje rašo, kad "Rytų Lietuva yra dvidešimt šešerių metų (Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos B. Gr.) darbo vaisius. Skaitytėjai pastebės, jog bendradarbiai yra kelių kartų, įvairių įsitikinimų bei išsimokslinimo. Jų studijos net skirtingais dešimtmečiais parašytos". Nežiūrint autorių įvairumo ir kaip redaktorius sako: "Paliko daug spragų, daug nepaliestų sričių, kaip antai: tautosaka, dialektologija, fizinė antropologija, a s m envar-džiai, piliakalniai ir t.t. ir t.t.", knyga daro rimtą ir vieningą įspūdį.

Knygą skaitydamas greitai pastebi, dainuodami "Mes be Vilniaus nenurimsim", su pačiu Vilnium ir, ypatingai, Vilniaus kraštu nesistengėme kiek plačiau susipažinti. To krašto šimtametės problemos kažkaip mūsų nejaudino — vien Vilniaus netekimas ir vilniečiams lenkų daromos skriaudos rūpėjo. Tai nujausdami vilniečiai ir rūpinosi "Rytų Lietuvą" išleisti. "Šią knygą rašantieji mokslininkai ir turėjo tikslą supažindinti skaitytojus įvairiais straipsniais su Vilniaus kraštą liečiančiomis aktualijomis, kad ateinančioms kartoms būtų kelrodis į teisingą klausimų sprendimą, bazuojantis juridinėmis, etnografinėmis priklausomumo teisėmis...", sakoma lietuviško "Rytų Lietuvos" leidinio pratar-mėje. O angliško leidinio pratar-mėje leidėjai pabrėžia: "Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, matydama reikalą supažindinti anglosaksų pasaulį Vilniaus ir Rytų Lietuvos problemomis, nutarė Rytų Lietuvą pristatyti angliškai".

Deja, "Rytų Lietuvos" išleidimas anglų kalba užtruko net penketą metų. Knygą vertė ne vienas, bet keletas vertėjų, todėl, kaip ir kiekviename kolektyviniame darbe, susidarė nelygumų, kalbos ir teksto netikslumų. Be to nevsi vertėjai vienodai gerai abi kalbas — lietuvių ir anglų — žinojo. Todėl reikėjo vertimus peržiūrėti, išlyginti. Tą darbą kruopščiai ir vykusiai atliko Nijolė Beleskaitė Gražulienė. O ir angliškojo teksto rinkimas lietuviškoje spaustuvėje sudaro tam tikrų problemų. Todėl ir spausdinimas bei korektūrų skaitymas užsitęsė. Bet štai knyga jau skaitytojo rankose. Malonu ją į rankas paimti ir negėda svetimtaučiu parodyti.

Knygoje patalpinta dvylikos autorių studijiniai straipsniai. Didžiausias įnašas yra paties redaktoriaus dr. Algirdo Budreckio. Jis knygai davė keturias studijas. Marijus Blynas davė du, o visų kitų autorių talpinama po vieną straipsnį. Viso šešiolika studijų ir du memorandumai.

Įvadiniamie knygos straipsnyje proistorikas-archeologas profesorius Jonas Puzinas klausia: ar mes šventėme Vilniaus miesto įkūrimo ar Gedimino sostinės 650 metų sukaktį? Ir atsako — Vilniaus miestas buvo įkurtas žiloje senovėje, o Gedimino sostinė pirmą kartą buvo paminėta 1323 m. Hanzos miestams rašytame laiške. Spėja Vilnių buvus ir Mindaugo sostine.

Marijus Blynas, kalbėdamas apie Vilniaus miesto senuosius pastatus ir jo pilis, tvirtina Lietuvos sostinės pradininku buvus karalių Mindaugą. Vilnius buvo jo sostinė Vorūta. Aprašo kitas rytų Lietuvos pilis. O antrame straipsnyje tyrinėja Vilniaus miesto senovines gynybines sienas ir jos devyneris vartus. Jo straipsniai iliustruoti nuotraukomis, pastatų planais ir rekonstrukciniais brėžiniais.

Dr. Algirdas Budreckis straipsnyje "Įvadas į Rytų Lietuvos potamonastiką" rodo kaip upėvardžiai liudija lietuvių gyventas sritis. Duoda Nemuno ir Neries upių intakų vardus, kurių lietuviška kilmė abiejų upių aukštupiuose viršija 80%! Antrame straipsnyje, "Rytų Lietuvos vaivados ir kaštelionai XV-XVIII am-

Vilnius žiemą...

žiais", nusako tų didžiūnų, faktinių Lietuvos valdovų, pareigas ir duoda jų vardus. Žymi jų dalis buvo lietuviai. Trečiame straipsnyje, "Vilniaus Krašto demografinės problemos", remdamasis gyventojų surašymo duomenimis, nurodo Vilniaus krašto gyventojų sudėtį tautybėmis ir jų kaitą miestuose bei apskrityse devynioliktoje šimtmečioje ir dabar, pastebėdamas, kad statistika negalim pasitikėti, nes ji priklauso nuo to kas ją daro, o daroma saviems tikslams. Ir ketvirtame straipsnyje kalba apie rytų Lietuvos vietovardžius, jų darybą ir lietuviškumą. Prideda rytų ir pietų Lietuvos sričių vietovardžių žodyną, duodamas vietovių lietuviškus ir slaviškus vardus. Krašto vietovardžiai aiškiai dauguma liudija krašto lietuviškumą. Prof. Jerzy Ochmanski savo studijoje, "Lietuvių etninė isena nuo epochos pradžios iki XVI amžiaus", kalba apie politines ir religines varžybas rytų srityje bei tų varžybų pasekas. Nurodo lietuvių gyventas ribas rytuose, pastebėdamas, kad nors lietuvių salos toje srityje pagaliau liko suslavinotos, bet ir dabar dar rodo, kad tén gyventa lietuvių, nes jos skiriasi nuo aplinkinių gyventojų savo tikyba ir papročiais. Tų salų būta apšiai dabartinėje Gudijoje ir į rytus už jos.

Zigmas Raulinaitis aprašo jotvingių kovas su sla-

vais XII amžiuje, bei rusinų ir lenkų grobio žygius į Jotvą.

Alicija Rugytė straipsnyje, "Vilniaus Universitetas ir tautinis lietuvių atgimimas", tiria Vilniaus universiteto auklėtinių įnašą lietuiviybei, jo rektorių ir profesorių lietuviškumą, ir universiteto svarbą lietuvių tautiniam atgimimui.

Dr. Jurgis Gimbutas įdomioje studijoje rašo apie rytų Lietuvos kaimų sodybas ir trobėsius, nagrinėdamas juos etnografiškai ir architektūriškai. Kalbėdamas apie gatvinius ir kupeitinius kaimus duoda jų planus. Straipsnis gausiai iliustruotas būdingesnių trobėsių nuotraukomis ir brėžiniais. Skaitomame tekste tiksliau susivokti žymiai padeda pridėtas "Rytų Lietuvos kaimo statybinių terminų žodynėlis".

Diplomato dr. Kazimiero Grauzinio į knygą įdėtoje diplominio darbo santraukoje, "Lietuvos konfliktas su Lenkija dėl Vilniaus ir Suvalkų žemių", nagrinėjama to konflikto istorinės priežastys ir jo eiga Lietuvai atsikuriant. Aptariama Lietuvos karinės ir politinės pastangos Vilnių atgauti.

Dar prieš karą rašytame prof. Mykolo Roemerio straipsnelyje, "Vilnius ir tarptautinė teisė", pristatoma tuometinė Lietuvos vyriausybės juridinė pozicija Vilniaus klausimu.

Vilniaus klausimą tarp-

tautinės teisės požiūriu nagrinėja prof. Domas Krivickas, įrodydamas Lietuvos teisę į Vilnių ir lenkų pretenzijų bevertiškumą.

Prof. Mykolo Biržiškos straipsnyje, Lietuvos rytų ir pietų sienos", trumpai apžvelgiama lietuvių seniau gyventos sritys ir pereinama prie Lietuvai atsikuriant tekusių sienų. Įrodo, nėjama Lietuvos teisė į platesnes ribas ir nurodoma ateityje siektinos sienos.

Dar kartą ta pačia tema: "Lietuvos sienų klausimu: rytų ir pietryčių sienos", rašo prof. Zenonas Ivinskis. Paminėjęs, ankstesniuose knygos straipsniuose nagrinėtas, istorinės Lietuvos sienų problemas ir aptaręs etnografinius lietuvių gyventus plotus rytuose, kalba apie reikalingas dabartinės Lietuvos sienų korektivas, bei sunkumus etnografinės Lietuvos rytų ir pietų problemas spręsti.

1923 m. Laikinojo Vilniaus lietuvių komiteto memoriale, įteiktame Lenkijos vyriausybei, nurodoma lietuviams ir jų kultūrai lenkų daromos skriaudos okupuotame Vilniaus krašte. Pateikiamas ir Lietuvos Rytų Sienų Komisijos memorandumas, dėl etnografinės Lietuvos rytinių ir pietinių sienų, Lietuvos Tyrimo Institutui. Jame, rašytame kitu tikslu, beveik susumuojama, kas kitų au-

(Nukelta į 6 psl.)

RYTŲ LIETUVA...

(Atkelta iš 5 psl.)

torių šioje knygoje apie lietuvių gyventas ribas ir Lietuvos sienų problemas pasakyta.

Iš viso, kaip iš čia aprašytų straipsnių turinių matosi, knyga yra skirta Vilniaus krašto ir už jo esančių, slavų okupuotų, žemių lietuviškumui įrodyti. Knyga iliustruota daugeliu žemėlapių, nuotraukų ir brėžinių. Jinau yra ne vien informatyvi, bet ir įdomi skaityti. Su rytų Lietuvos kraštu ir jo problemomis turėtų giliau susipažinti kiekvienas lietuvis. Pažinti vien Vilnių ir jo gražiasias bažnyčias neužtenka. Nors kai kurie šios knygos straipsniai yra pasenę ar netekę aktualumo, knyga vistiek bus žymus, Lietuvos istoriją bestudijuojančiam, žinių aruodas. Ji padės ir rytų Europos problemomis besidomintiems sveitimačiams mokslininkams bei diplomatams. Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, išleisdama šį svarbų studijų rinkinį, lietuvių ir anglų kalbomis, atliko didelį ir reikalingą darbą.

Eastern Lithuania. A Collection Of Historical And Etnographic Studies. Redaktorius Algirdas M. Budreckis. Vertimus peržiūrėjo ir korektūrą skaitė Nijolė Beleškaitė Gražulienė. Išleido Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, 2483 Woodmere St., Detroit, Mi. 48209. 1985 m. 663 pusl. Kai na nepažymėta.

Kalbos vargai...

Gerbiamas T. Klyga,

Skačiau Dirvoje, skilty "Kalbos vargai" apie susirūpinimą lietuviškos šeimos terminija. Jūs siūlote tuo reikalu įkurti kokį tai organizacinį centrą arba lietuvių kalbos gryninimu turėtų daugiau rūpintis LB. Juk turime LB švietimo tarybą ir LB Kultūros tarybą.

Švietimo taryba yra išleidusi keletą žodynėlių, vadovėlių, kuriuose taip pat giminytės terminai užtinkami. Kultūros taryba išleidusi irgi dvi naudingas lietuvių kalbai gryninti knygas, kurias paruošė kalbos autoritetas kun. J. Vaišnys, S. J.: "Dabartinė lietuvių kalbos rašyba" ir "Praktinė lietuvių kalbos vartoseną". Tad manau, neturėtume dejuoti, nes turime labai daug nusistovėjusių terminų, tik deja, per mažai kreipiame dėmesio į savo kalbos praktinį vartojimą.

Štai, kaip vadinti gimines. Šeimos giminytės.

Š e i m a : tėvas, motina, sūnus, duktė.

Tėvo, motinos tėvai: senelis, senelė, senolė, močiutė, tėvukas.

Tėvo, motinos brolis — dėdė (retas žodis — avynas, t. y. motinos brolis).

Tėvo, motinos sesuo — teta.

Dėdės žmona — dėdina, dėdienė.

SACM LOOM FIXER
POSITION AVAILABLE

Wanted, Culp, Woven & Velvets in Anderson, South Carolina. Experienced SACM Loom Fixer, Competitive benefit package, retirement plan, moving expenses. Salary negotiable. Call toll free 1-800-222-7489. (41-43)

Tetos vyras — tetėnas, (kartais sakoma ir dėdė).

Dėdės, tetos vaikai — brolėnai ir seserėčios.

Brolių ir seserų vaikai — brolvaikai ir seservaičiai.

Sesers duktė — seseraitė, seserėčia, dukterėčia.

Sesers sūnus — seseraitis, seserėtis, seserėnas, seserėnas, sūnėnas.

Brolio duktė — brolėčia, brolaitė, brolyčia, dukterėčia.

Brolio sūnus — brolaitis, brolėnas, broliūnas, sūnėnas, brolainis, broliasūnis.

Sūnaus ar dukters vaikai — vaikaitis, sūnaitis, dukterėnas, dukraitė.

Giminytė susijusi su santuoka.

Sūnaus žmona — marti.

Dukters vyras — žentas.

Vyro motina — anyta.

Vyro tėvas — šešuras.

Žmonos tėvas — uošvis.

Žmonos motina — uošvė, uošvienė.

Vyro sesuo — moša.

Vyro brolis — dieveris.

Vyro brolio vaikai — dieveraičiai, dieverienai.

Vyro brolio pati — dieverienė.

Sesers vyras, vyro brolis, žmonos brolis, žmonos ar vyro sesers vyras — svainis.

Žmonos sesuo, vyro sesuo, brolio žmona, žmonos ar vyro brolio žmona — svainė.

Brolio žmona — brolienė.

Sutuoktinių tėvai vieni kitus vadina svotais. Tėvas svotas, motina svočia.

Kaip matome, daugelis giminytės reiškiančių žodžių yra daugiareikšmiai; jie nusako ne vieną, o keletą giminytės santykių. Mat vieni jų užmirštami, kiti imami vartoto dažniau ir tuo būdu įgauna užmirštųjų reikšmę.

Pastaba: šeimos ir sutuoktinių terminija paimta iš "Mokslas ir gyvenimas".

Stefanija Stasienė

Cleveland, Ohio

SAVAJAI KALBAI

PARAMA

NEPAKANKAMA

(T. Klygos prierašas)

Dėkoju už laišką — ženklą, kad kas nors šią skiltį skaito.

Stefanija Stasienė teigia, kad mūsų išeivijoje dėl kalbos negerovių neverta jaudintis. Ir jokio ypatingo vieneto jos globai kurti nereikia. Girdi, švietimo ir Kultūros tarybose pakankamai rūpinasi: išleido ta tema keletą knygų. Irgi "neturėtume dejuoti" dėl šeimos terminų: jų "turime labai daug nusistovėjusių", tik per mažai kreipiame dėmesio.

Matome, kad S. Stasienė mūsų kalbos vargų išeivijoje

visai nepastebėjo.

Švietimo taryba išipareigojusi jaunimo švietimui — darbo per akis: planuoti ir išlaikyti keliasdešimt mokyklų, parūpinti įvairių mokslo priemonių, tinkamų mokytojų, patalpų, net kasmet mokytojam kursų. O kalba — ne vien moksleivių reikalas, bet visos tautinės kultūros svarbi dalis, tad įeina į LB ir jos padalinių pareigas. Kad per eilę metų Kultūros taryba išleido porą knygų kalbos temom (iš tiesų tik vieną, nes pirmoji visa sutilpo antroje), argi pakankama taip sudėtingam dalykui — kalbai puoselėti? Juk čia būtina nuolat budėti ir veikti, nes svetimos įtakos urmu mūsų kalbą apgožia. Taip svetur per daugel metų kalba be perstojo smuko žemyn, o LB gal nesuprato jos svarbos, gal trūko laiko dėl daugybės kitų darbų, o gal išvis nepajėgė tinkamai ja rūpintis. Ar ir toliau taip dėsime? Kodėl nemėginti ko nors naujesnio, pvz. sukurti centrą, kuris tą sritį uoliau trauktų iš nuosmūgio? Kalba jau šaukia SOS. Deja, ne visi tai supranta, net pašiepia, esą neverta dejuoti. Ar tingiai lauksim, kol ta graži kalba, mūsų pasididžiavimas, galutinai sunyks? Tad viltys krypta į naują LB vadovybę, gal susipras ir ims rimčiau savos kalbos gyvybę vertinti?

O tą nuosmūkį lietuviškos kalbos gėrbėjai jau seniai pastebi. Vis ir vis skaitom spaudoje pasipiktinimus. Viešų renginių, koncertų, švenčių, sukaikių, parodų programose — kaip knibžda kalbos klaidos ir kitoki darymai, gėda skaityti! Ir žurnalų bei knygų kalbos kokybė eina prastyn. O draugijų, sambūrių sueigose ir raštuose — nejauki kalbos mišrainė. Niekam neglobojant, taip įpratome nepaisyti kalbos grynumo, kad ir pati S. Stasienė laiške įterpia slavišką prieskonį: "kokį tai centrą" (liet.: kažkokį).

Aurelija Balašaitienė Dirvos nr. 37, pagyruši golfinkų šventę, pastebi: "tenka apgailestauti, kad mūsų sporto mylėtojai nesikreipia į kalbos žinovus, kad būtų surasti ir sulietuvinti to gražaus sporto terminai ir išsireikšimai. Svetimos terminologijos naudojimas žaloja kalbą ir neprisideda prie sporto įvykių lietuviškos nuotaikos. Tą pat galiu pasakyti ir apie kitas sporto šakas. Laikas susirūpinti labai apleista mūsų sporto terminologijos sritimi". Juk panašūs dalykai visur — nuolat girdim panašių nusiskundimų.

S. Stasienės minimos Kultūros tarybos išleistos knygos kalbai gryninti nėra ypačiai išeivijai pritaikyti leidiniai: medžiagos

dalys iš Lietuvos leidinių, kita dalis — L. Lietuviams žurnale nuo 1970 m. spausdinti žodžių ir posakių taisyklės. Pateikta medžiaga be reikiamų išvadų. Kalbos praktikai teikiami terminai neturėtų būti abejotini ar daugiareikšmiai; arba vienai sąvokai keletas žodžių pasirinktinai.

Panašiai elgias ir S. Stasienė: iš Mokslo ir Gyvenimo nurašo viską perdėmu be paaiškinimų. Ok. Lietuvoje po kalbininko J. Kazlauskio tragikos kiti, išgąsdinti, mažiau agresyviai gina savą kalbą, ir piktžolės ima keroti. Greta puikių lietuvių studijų pasitaiko ir abejotinių dalykų. Todėl S. S. pateiktose terminijose daug neaiškumų. Pvz. kaip vadinti tėvo ir motinos tėvus? Ogi trejopai. Ar tai terminai, kai kiekvienas gali vis kitaip tą patį asmenį vadinti? Po tokia palaidą balą braidom daug metų, ar ne laikas išbristi į krantą? Juk slaviško anūko negalim atsikratyti, kad pasiūlytas ne vienas, o daug pakaitalų (vaikaitis, sūnaitis, dukterėnas, dukraitė). Geriau aiški svetimybė, negu paini maišaitis.

Tetos vyras — tetėnas, kartais dėdė. Kada vadinti tetėnu, o kada dėde? Stasienė sako, kad daugelis terminų daugiareikšmiai. Vadinas, dar galutinai nesutvarkyti. O kodėl nenustatyti ir įtvirtinti bendrinei kalbai vienareikšmius? Argi nepajėgiam galvoti, išvadas daryti?

Toliau dar gražiau. Pvz. dėdės ir tetos vaikai vadinami — brolėnai ir seserėčios. Bet ir sesers duktė vadinama seserėčia, o brolio sūnus brolėnu. Ar ne painiava? Lyg mūsų kalboje negalima pasiekti tikslios išraiškos? Galima. Tik nereikia tingėti. Savaime niekas nepasidaro. Taip ir toliau. Brolio sūnus turi net šešis pavadinimus, o sesers sūnus — penkis. Tai kaip susikalbėti? Matom, čia teikiama ne terminai, tik gausi ir gera, bet dar žalia medžiaga, reikalinga išsivystymo. Tokia terminija — ne palengvinimas, tik dar didesnė netvarka.

Yra čia ir aiškių terminų, todėl juos seniai ir vartojam: tėvas, motina, sūnus, duktė, marti, žentas, anyta, šešuras, moša, dieveris, svainis. Tik prie uošvės be reikalo prikerpta uošvienė, kokią jos prasmę? Dėdės žmona yra dėdėdienė, o kam S. Stasienės pirmoji vietoj įdėta dėdina? (juk tai veiksmaž. dėdinti esam. laikas).

Matome, kalbos ir juoba terminų reikalai dar nesutvarkyti. Ir ko laukiame? Paviršutiniškai spragų užglostymai nieko nepagerins. Kodėl vengiam tiesiai žvelgti į sunkius uždavinius?

(Nukelta į 7 psl.)

"Amber Holidays"

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Paskutinė šių metų ekskursija į LIETUVĄ išvyksta GRUODŽIO 26 D. — \$1440.00 (su įdomia NAUJŲJŲ METŲ programa Vilniuje). Kelionės maršrutas: Maskva, Vilnius, Ryga, Leningradas, Helsinkis.

1986 METŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ prasideda KOVO 26 D.

REGISTRUOJAME JAU DABAR.

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite 1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1-617-268-8764.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE, INC.

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

[Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

Kalbos vargai

(Atkelta iš 6 psl.)

S. Stasienės nusirašytoje iš M. ir Gyvenimo terminijoje yra keistų naujybių — reikėjo bent kiek paaiškinti. Pvz. *sutuoktinių tėvai* čia vienas kitą vadina: *svo-tas* ir *svočia*. Juk nuo amžių *svočia* buvo tik nuotakos globėja, palydovė į jungtuves, vaišių ruošėja: net gausu komiškų dainų apie *svočios* pyragus, karvojų ir k. O *sutuoktinių* motinas pašaipiai apdainuoti visai netiktų. Daugelis šitokią *svočios* prasmę pirmą kartą girdi. Kas per mįslė?

Taip jau ar S. S. nepasigedo labai įprastų ir reikalingų terminų: *pusbrolis*, *pusseserė*? Argi jis atmes-ti, nebevertotini? Gal Lietuvoje jau užmiršti, kaip pamini laišką S. Stasienė?

Yra siūloma ir gana nesklandžių, lyg kieno grubiai sugalvotų terminų, kaip *seservaičiai*, *seserėtis* (lyg varškėtis), *broli asūnis*. Tarmėse daug visokių yra, bet bendrinei kalbai išrinkti tik patys tinkamiausi.

Gera, kad Kultūros taryba išleido porą knygelių. Ne visai tobulos, bet vis tiek naudingos. Tik per siaura S. Stasienės nuomonė, kad tuo būdu jau kalbos gerovė visiškai užtikrinta. Juk daugumas mūsų žmonių šių knygų visai nežino — ne dėl savo kaltės. Išėivijoje plačiai ir toli išsklidusi JAV ir pasauly, tad knygas būtina priartinti: parodyti, aptarti, jomis sudominti. Ar LB savo apylinkėse tiems leidiniams su-ruošė viešas sueigas su patraukliu pranešimu ir svarstybom, teksto skaitymais, pokalbiais? Išleisti knygą ir tik sukrauti sandėly — argi pareiga atlikta? Iš to nei kalbos grynūmū, nei visuomenės jokios naudos. O tuo tarpu mūsų tautinės kultūros išėivijoje pats pagrindas — lietuviškoji kalba vis labiau skursta.

Gaila, S. Stasienė mūsų spaudos atidžiau neįsiskaitė ir kalbinių negerovių giliau nepatyrinėjo, tai nejaucia dabarties tikrovės, kai dėl savos kalbos nuskurdimo ne tik dejuoti, bet beveik verkėti reikia. O mes tokiu nesigiliniu į tikrą padėtį tik stabdom pažangos mėginimus. Ir nė kiek nepagelbėsime mūsų tautinei kultūrai gaivintis, jei, atmetę savikritiką, vien gėrėsime savo veiklą ir nuovoka, net dar šnairuodami į tuos, kurie bando surasti būdų opiom spragom užtaisyti. Iš tiesų mūsų išėivijos kalbai reikia veiksmingesnės globos, nes ligšiolinė kultūros vadovų parama šioj srity nebuvo pakankama nei sėkminga. Kodėl vengiame naujesnių priemonių ieškoti?

Iš *Dirvos* sukaktovinio leidinio (2)

Pirmieji septyni Dirvos dešimtmečiai

Sengiantis daugiau patarnauti savo tautiečiams ir, antra vertus, laikraščiui sudaryti platesnį užnugarį, buvo prie *Dirvos* įsteigta knygų parduotuvė, į Lietuvą važiuojantiems ir iš jos atvykstantiems laivokarčių agentūra, Lietuvon pinigų siuntimas, jon važiuojančių ekskursijos, atliekami visi dokumentų reikalai, siekiantiems Amerikon atsikviesti gimines apsigyventi. Negana to, 1927-28 m. per vieną naujai atidarytą radijo stotį *Dirvos* vardu veikė lietuvių radijo programa, per pusmetį davusi apie 600 naujų laikraščio prenumeratorių iš Amerikos ir Kanados, nes programa buvo gerai girdima už šiaurinių Erie ežero pakrančių. Programų vedėjas buvo tas pats K. S. Karpis.

Apie *Dirvą* susibūrę Clevelando lietuvių veikėjai rūpinosi ne vien tik vietiniais kultūriniais renginiais. Jie nemažiau efektingai reišėsi ir kitose srityse, kaip tai: Clevelando lietuvių kultūrinio darželio suplanavime ir įrengime, lietuvių tautybės reprezentavime, okupuotos Lietuvos laisvinimo darbe, karo nuskriaustiesiems šalpos organizavime ir p., bet tatau jau būtų pakankamai medžiagos kitai temai, apžvelgiant Clevelando lietuvių senesnės ateivių kartos veiklą apskritai.

Tačiau pagrindinis red. K. S. Karpiaus įsipareigojimas buvo reguliariai išleisti *Dirvos* laikraštį, kuriam medžiagos parūpindavo gausus bendradarbių būrys tiek čia, Jungtinėse Valstybėse, tiek iš nepriklausomos Lietuvos ar po Antrojo pasaulinio karo iš Vakarų Europos. Kiek tos medžiagos trūkdavo, prirašydavo pats redaktorius, suspėjęs parašyti 35 grožinės literatūros knygas. Visos jos išleistos atskirais spausdintais leidiniais. *Dirva* nesustodavo lankiusi savo skaitytojus net ir tada, kai K. S. Karpis išvykdavo tolimesnėn užjūrio kelionėn atostogų praleisti: du kartus Lietuvon ir Europon, po kartą Meksikon ir Kubon. Tokiais atvejais laikraštį suredaguodavo arba Vincas Greičius iš Clevelando (beje, jo vaikaitis Thomas J. Brazaitis yra profesionalas žurnalistas, Cleveland Plain Dealer Washingtono įstaigos vedėjas) arba Nadas Rastenis iš Baltimorės.

K. ir O. Karpiai, leisdami *Dirvą*, daug dirbo ir labai mažai tepažino tai, ką mes paprastai vadiname laisvalaikiu. Iš to turtų nesusikrovė ir nuosavą namą teįstengė pasistatydinti tik tada, kai perleido laikraštį naujiesiems ateiviams už dešimtį tūkstančių dolerių, kuriuos J. Bačiūnas pavadino ne tiek *Dirvos* perkamąja-parduodamąja kaina, kiek K. S. Karpiui menka kompensacija už daugelio metų darbą ir visuomeniniams reikalams pasišventimą.

Dirbdami iš įsipareigojimo ir idealistinio užsispyrimo, K. ir O. Karpiai galėjo apie save suburti panašių į juos pasišventėlių būrį iš clevelandiškių draugų. Jais buvo: dr. St. Tamošaitis, J. ir J. Sa-

lasevičiai, J. ir M. Misčikai, Ant. ir M. Zaniai, Ant. Praškevičius, K. Štaupas, V. Greičius, F. Baranauskas, Juozas Urbšaitis, E. Mudrauskienė ir daug kitų. Daugelyje kitų JAV miestų gyvenančių *Dirvos* rėmėjų pavardės neįmanoma ir išskaičiuoti.

Perima nauji žmonės

Ligi tolėjusią *Dirvą* šios apžvalgos pradžioje pavadiname senąja *Dirva*, nes ji buvo tvarkoma išimtinai senosios ateivių kartos žmonių. Jos turinys, apipavidalinimas ir lygis neatsiliko nuo visų kitų tuomet šiame kontinenteėjusių lietuviškų laikraščių. Kalbos ir rašybos atžvilgiu jie buvo suaugę su senosios ateivių kartos mentalitetu.

Antrojo pasaulinio karo pabaiga ėmė atplukdyti Amerikon naujos kartos ateivius, išaugusius ir subrendusius jau skirtingose, nepriklausomos Lietuvos gyvenimo ir mokyklos sąlygose. Buvo jaučiama, kad ima pūsti nauji vėjai, prie kurių teks prisitaikinti ir ilgametės tradicijas susikūrusiems senosios kartos išugdytiems išėivijos laikraščiams, norint pakitusiose sąlygose išsilaikyti. Čia tebuvo tik dvi galimybės: arba į tų laikraščių vadovybes įsileisti po vieną kitą ar keletą europinių ateivių žurnalistų arba tolimesnį laikraščio leidimą perleisti naujiesiems ateiviams, nes su jais ateina ir naujųjų prenumeratorių masė.

Tad ir *Dirvos* perėjimas į naujų leidėjų bei redaktorių rankas nebuvo atsitiktinis. Jis brendė kartu su tautinės srovės veikėjų pastangomis iš visų paskirai veikiančių tautinių organizacijų sudaryti jungtinę vieną, kuri 1949 m. New Yorke buvo įsteigta ir pavadinta Amerikos lietuvių tautinė sąjunga. Europoje karo pabėgėlių stovyklas likviduojant, o Amerikos lietuviams su kitomis tautybėmis sudarius sąlygas naujųjų ateivių kartai į šį kraštą atvykti, užsimezgė gyvas ryšys tarp europinių ir amerikinių tautininkų veikėjų. Europoje buvo nemaža spaudos darbe įgudusių tautininkų, dalis jų net buvę profesionalai žurnalistai. Tad jiems buvo miela planuoti apie darbą savo profesijoje, nors čia lietuviški laikraščiai neturėjo net ir tų sąlygų, kuriose buvo leidžiami lietuviški laikraščiai pabėgėlių stovyklose, nekalbant jau apie turėtasias nepriklausomoje Lietuvoje. Tačiau jos vis dėlto viliojo daugiau, negu galimas fizinis darbas naujajame žemyne. Todėl perėjimo atveju buvo nusižiūrėta į *Dirvą* kaip labiausiai prieinamą, nes Vienybė stipriai laikėsi, apdairiai red. Juozo Tysliavos vedama.

Su *Dirva* buvo kiek kitaip. Redaktorius-leidėjas K. S. Karpis, tiek daug metų išlaikęs laikraštį ir iki pat kaklo paniręs medžiaginės gerovės neteikiančiame visuomeniniame darbe, jautėsi ir matėsi ir pavargęs, ir išsisėmęs, tiek, kad nebegalėtų prisitaikyti pakitusiems skaitytojų interesams, ir pagaliau nesusidaręs finansinių išteklių, iš

kurių įstengtų antrajam redaktoriui mokėti pastovų ir pakenčiamą atlyginimą. Išstudijavęs visus galimus ėjimus, jis pagaliau sutiko *Dirvą* perleisti red. Vincui Rasteniui, kuriam reikiama pinigų suma nežymiomis dalimis paskolino dr. M. J. Colney-Aukštikalnis ir P. Lapienė, bet didžiąją dalį Juozas J. Bačiūnas. Ir taip *Dirva* 1948 m. atiteko Vincui Rasteniui, kuris po metų savo padėjėju pasikvietė iš Europos atvykusį Balį Gaidžiūną. Nuo šio laikraščio redaktorių-leidėjų pasikeitimo *Dirva* populiariai buvo vadinama naująja.

K. S. Karpis, išėjęs iš *Dirvos*, gavo linotipininko darbą Clevelando amerikiečių laikraštyje, kur išdirbo keliolika metų iki savo sulaukto pensijos amžiaus.

Lemtingas posūkis

Su perėjimu į naujas rankas ėmė keistis laikraščio turinys, kurį didžiąją dalimi užpildydavo pats redaktorius V. Rastenis, padedamas atsitiktinių bendradarbių ir korespondentų paskirose lietuvių kolonijose. Buvo vis daugiau duodama politinių komentarų europinėmis temomis, parašytų aukštesniu stiliumi ir taisyklingesne laikraštine kalba. Naujieji ateiviai prenumeratoriams laikraštis darėsi mažiau suprantamas, jų skaičius ėmė mažu byrėti, o čiaigimių jaunoji kartą lietuvišku gyvenimu ir tėvų gimtąja kalba leidžiamais laikraščiais, išskyrus retas išimtis, iš viso mažai besidomėjo.

Tasai apsisprendimas, kuria skaitytojų mase remtis, buvo lemtingas ne vien *Dirvai*, bet ir kitiems laikraščiams. Pvz. po daugelio metų viename laikraštinių suėjime San Francisco mieste 1968 m. rudenį, išsikalbėjus laikraščio išsilaikymo tema, tuometinis Keleivio redaktorius J. Sonda iš Bostono apgailestavo, kad jo redaguojamas laikraštis savo laiku nepasukęs *Dirvos* nueitu keliu ir pasilikęs su senosios kartos skaitytojams priimtina linkme. Seniesiems skaitytojams išmirštant, naujiesiems neateinant, esą, Keleivis mirsiąs greičiau negu *Dirva*. Kaip gyvenimas vėliau parodė, red. J. Sondas numatymas pasitvirtino.

Daugiausia administracinius reikalus tvarkydamas, red. B. Gaidžiūnas įsitikino, jog siekiant *Dirvą* padaryti patrauklesnę, reikia ją sumoderninti, o tai būsią galima atsiekti, perkelti iš privačios į visuomeninę nuosavybę, sutelktiniu būdu suorganizavus stambesnę kapitalą, įsigijus savas patalpas ir naujas spausdinimo mašinas. Iki tol laikraštis buvo renkamas menkoje savo spaustuvelyje, esančioje nuomojamose, su kitais nuomininkais besidalijant patalpomis, gi spausdinamas svetimoje spaustuvelyje.

(Bus daugiau)

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

PARODOS, PARODOS...

Besigrožint įvairiaspalve rudens augmenija ir besidžiaugiant puikia indijonų (mūsiškiai "bobų") vasara, Jaunimo centras Chicagoje, tebeverda kultūriniais renginiais — parodomis, knygų pristatymu. Paimkime, kad ir praėjusį penktadienio vakarą (X. 25), kurio metu buvo atidarytos net dvi parodos: Julijos Zdanienės iš Hot Springs, Ark ir Lietuvių foto archyvo, o taip pat ir Jūratės Statkutės de Rosales knygos — **Baltų kalbų bruožai iberų pusiasalyje**, pristatymas.

Rengėjai tarp savęs, matyti, nesitarė ir atidarymą paskelbė tuo pačiu laiku. Teko paskubomis lakstyti iš vienos salės į kitą.

Julijos Zdanienės rankų darbo ir originalių gobelenų parodos atidarymas įvyko š. m. spalio 25 d. 7 val. vak. Jaunimo centro apatinėje salėje. Parodą atidarė Jaunimo centro ir Moterų klubo pirm. Salomėja Endrijonienė, gražiu žodžiu pasveikindama parodą atvežusią kūrėją J. Zdanienę ir lankytojus. J. Zdanienės šios rūšies trys parodos buvo rodomos Chicagoje ir net devynios Arkanso valstijoje. Jos darbuose vyrauja gamtos abstraktai ir lietuvių liaudies kūrybos motyvai. Parodoje buvo išstatyta 20 darbų.

Foto paroda. Budrio vardo lietuvių foto archyvas kiekvienais metais suruošia lietuvių fotografų darbų parodą. Š. m. spalio 25 d. 7:30 val. vak. Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje, Chicagoje atidarytoji foto paroda buvo keturioliktoji.

Parodą atidarė Stasys Žilevičius, o apie rodomus eksponatus kalbėjo kun. A. Kezys. Šiais metais paroda suskirstyta į dvi dalis: laisva tema ir lietuvių portretas. Parodoje dalyvauja 30 fotografų, iš kurių 22 pasirodo su portretais ir laisva tema, o 8 — tik laisva tema. Lietuvių portreto yra paskelbtas konkursas ir lankytojai, balsavimo keliu, išskirs pačius geriausius darbus, o tada paaiškės ir jų savininkai.

Fotografijų atranką atliko komisija: Petras Aleksa, Raminta Jelionytė ir Algimantas Kezys. Išstatyta 90 spalvotų ir 72 juoda-balta nuotraukos. Lietuvių portretų buvo 67, o laisva tema 95 nuotraukos. Nuotraukų išdėstymas geras, nesugrūstos ir lankytojus pasitinka įvairiaspalviai vaizdai. Atskiroje salėje išstatyti lietuvių portretai vaizduoja nevien studijų darbą, bet žmogaus charakterį, veido išraišką, dirba-

mą darbą, tėvus, vaikus, mokslininkus ir t.t.

Šioje parodoje dalyvauja garbės svečias Rimantas Žukas su savo darbais, o taip pat išstatytos ir mirusio Kastyčio Izokaičio (1935-1985) charakteringos nuotraukos. Parodoma kelios nuotraukos ištrauktos iš foto archyvo, darytos Pirmojo karo metu, palyginimui su šių laikų technika.

Kun. A. Kezys prašė neįmesti senų nuotraukų į šiukšlių dėžes, bet jas perduoti Budrio vardo foto archyvui, turinčiam būstinę Jaunimo centre. Supažindino dalyvius su čia esančia archyvo mecenate dr. M. Budriene, kuri, mirus vyrui, įteikė stambią sumą foto archyvo išlaikymui. Pagerbiant jo atminimą, Lietuvių foto archyvas buvo pavadintas Budrio vardu.

Foto parodos uždarymo metu (XI. 3) bus atrinkti laimėtojai ir rodomos Kazio Daugėlos iš Bedford, N. H. skaidrės iš stovyklinio gyvenimo Vokietijoje.

JURATĖS DE ROSALES KNYGOS SUTIKTUVĖS

Jūratė Statkutė de Rosales lietuvių visuomenei daugiau žinoma, kaip gera laikraštininkė, savo brandžiais straipsniais džiuginanti Dirvos skaitytojus ir žinoma veikėja tarp Venecuelos lietuvių.

Filisterių skautų s-gos Chicago sk. ruoštas š. m. spalio 25 d. 7:30 val. vak. Jaunimo centro kavinėje (atkreipti dėmesį, tai trečias tą patį vakarą renginys Jaunimo centre) knygos pristatymas, sudomino lietuvių.

Šioje vakaronėje A. Juodikis trumpais bruožais supažindino su knygos "Baltų kalbų bruožai iberų pusiasalyje" autore Jūrate Statkute de Rosales, atvykusia iš Venecuelos, kur po karo yra apsigyvenusi.

Jūratė daugiau valandos kalbėjo ir skaidrių pagalba rodė ekrane baltų gyventas vietas ir slinktį pusantro tūkstančio metų prieš Kristų. Ji užtiko kroniką, kurioje aprašyta baltų kilmė ir gyventos vietos prieš tūkstančius metų. Tą patvirtina archeologiniai bei istoriniai tyrinėjimai.

Eiliniams žmonėms sunku viską aprėpti, suvokti ir vertinti, bet Jūratė įtikinančiai visa tai stengėsi įrodyti ir istoriškai pagrįsti. Šį veikalą archeologai ir istorikai galėtų objektyviai įvertinti. Iš autorės girdėto pasakojimo, nesusidarė įspūdis, kad yra tik mėgėjiškas darbas, nevertas su naudoto popierio, kaip Antanas Klimas Tėviškės ži-

Modeliuotojos, dalyvavusios Kr. Donelaičio lit. mokyklų suruoštoje madų parodoje rugsėjo 22 d., Jaunimo centre. Iš kairės: D. Dumbrienė — komentatorė, D. Bartkienė, V. Gilvydienė, R. Sell, D. Petkienė, V. Strikienė, L. Kosmonaitė, Z. Mažeikienė, F. Krutulytė, Z. Širkienė ir M. Utz. J. Tamulaičio nuotr.

burių Nr. 41 1985. X. 8 rašo. Po girdėto autorės pasakojimo ir įrodymų, sunku sutikti su Rochesterio universiteto profesoriaus A. Klimo įvertinimu. Gal ir neatrodo autorė "aukso kasyklų" rastose kronikose, bet tokio įvertinimo, atrodo, nenusipelnė.

Jūratė Statkutė de Rosales, **BALTŲ KALBŲ BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE**. Devenų kultūros fondo leidinys No. 8. Spaudė Mykolo Morkūno spaustuvė 1985 m. Chicagoje. Kaina 15 dol.

Knyga didelio formato, kietais viršeliais, gražiai išleista.

LIETUVIŲ DAILĖS MUZIEJUS

Lietuvių dailiojo meno institutas, dalinai susietas su Lietuvių Fondu yra inkorporuotas Illinois valstijos sekretariate, kaip pelno nesiekianti institucija. Instituto pastangomis vedami pasitarimai su kitomis meno institucijomis ir norima įsteigti LIETUVIŲ DAILĖS MUZIEJŲ. Tuo tarpu yra įsijungusios šios institucijos: Čiurlionio Galerija, Lietuvių taieodailės institutas ir Lietuvių dailiojo meno institutas. Visos šios organizacijos tvarkosi savarankiškai, bet siekia apsiungimo į Lietuvių dailės muziejų. Visų vardu krepiamasi į lietuvių visuomenę, prašant jų pastangas paremti. Muziejaus įsteigimas būtų tolygus-Lituanistikos katedros įsteigimui Illinois u-te Chicagoje. Yra sukaupta daug meno turtų, kurių išlaikymas brangiai kainuoja. Kreipinyje į visuomenę rašoma: "Turime sukaupę daug meno turtų, bet ligi šiol neturėjome muziejaus, kuris mus ne tik reprezentuotų tarp amerikiečių, ne tik formuotų mūsų me ninį skonį, ne tik kultūrine gaida skambėtų tarp mūsų pačių, mūsų jaunimo, tarp kitų tautybių, bet išsaugotų mūsų dailės turtus ateičiai. Lietuvių muziejuje rastų užuovėją mūsų dailininkų kūryba, būtų apsaugota nuo sunykimo. Lietu-

vių dailininkui tada nereikėtų siųsti paveikslus apsaugai į pavergtą kraštą. Jei žydai, ukrainiečiai, lenkai ir kitos tautinės mažumos turi savo muziejus, galėtume turėti ir mes".

Įkūrėm ir išauginom Lietuvių Fondą, įteigėm ir baigiame išmokėti lituanistikos katedrą, atėjo laikas pasirūpinti ir meno turtais. Aukos siųsti: Lithuanian Institute for Fine Arts — Museum Fund, 3001 West 59th St., Chicago, Ill. 60629. Visos aukos (mažos ar didelės) nurašomos nuo fed. mokesčių, No. 36-3277836.

Atsišaukimą pasirašė visų trijų institucijų vadovai: dr. Jonas Račkauskas, dr. Gediminas Balukas, Alžona Veselkienė ir Vincas Lukas.

KORP! NEO-LITHUANIA METINĖ ŠVENTĖ

Korp! Neo-Lithuania Chicago padalinio valdyba, pirmininkaujama Rasos Plioplytės, Korporacijos 63 metų veiklos sukakti mini š. m. lapkričio 9 d., šeštadienį, šia tvarka:

10 val. ryto mišios tėvų jėzuitų koplyčioje, žuvusiųjų pagerbimas ir mirusių korporantų kapų lankymas.

7 val. vak. Lietuvių tautiniuose namuose iškilminga sueiga, vakarienė ir šokiai, grojant neolitanų orkestrui.

Į vakarienę vietos rezervuojamos pas M. Šimkų, telef. 254-7450 ar 927-2046. Auka 15 dol. (studentams 10 dol.). Korporantai dalyvauja su spalvomis.

Visi kviečiami šioje Korp! Neo-Lithuania šventėje dalyvauti.

CLEVELANDO VYRŲ OKTETO KONCERTAS

Vasario 16 gimnazijai remti komitetas, pirmininkaujamas Karolio Milkovaičio, š. m. lapkričio 10 d. (sekmadienį), 3 val. p. p. Jaunimo centre ruošia Clevelando vyrų okteto, vadovaujamo muziko Ryto Babicko, koncertą.

Bilietai gaunami Vazne-

lių prekyboje (2501 West 71 Street).

Visuomenė kviečiama dalyvauti ir paremti Vasario 16 gimnaziją. Šiomet gimnazijoje užsiregistravo 93 mokiniai iš viso laisvojo pasaulio kraštų. Vykdomi platūs statybos ir pilies atnaujinimo darbai. Dalyvaukime ir paremkime komiteto pastangas.

★

Lietuvių Fondo metinio vajaus pokylis įvyks š. m. lapkričio 16 d. (šeštadienį) 7 val. vak. Lietuvių tautiniuose namuose. Nauji nariai ar esamieji įmokėję 100 dol. gauna vieną svečio biuletą nemokamai, o kitiems įėjimo auka 15 dol. asmeniui. Įnašai priimami ir biuletai gaunami Lietuvių fondo būstinėje, 3001 West 59th St., Chicago, Ill. 60629, tel. 471-3900 ir pas tarybos bei valdybos narius.

Meninę programą atliks Violetos Karosaitės baleto studijos mokinės. Vakariene ir šokiai, grojant neolitanų orkestrui.

Visi kviečiami dalyvauti ir įsijungti į Lietuvių Fondą.

Work from home \$60 per 100 inserting envelope information send stamp to K. S. Enterprises P. O. Box 1501-D Bloomfield, N.J. 07003. (40-43)

PRINTING OPERATION POSITIONS

4 Color Stripper - Exp'd 4 color stripper w/knowledge of sheet fed & web press assembly.
Bindery Persons - Operators & setup person w/exp. on folding, cutting, collating, & related bindery equip.
Offset Press Operator - Min. of 1 yr exp. operating a small offset press. Wages commensurate w/exp. Benefits incl. health & life insurance, pension, 401 (K) savings plan, & tuition reimbursement. Please send resume to Davlins Inc., Personnel Office, 1 Willow Lane, East Texas, Pa. 18046 or call 215-398-1151, ext 5211 for an application form. An equal opportunity employer.

OPPORTUNITY FOR CRNA

To work in a small congenial community and 66 bed hospital. Position available in small rural hospital located in Thumb of Michigan. Interested applicants, please contact: Administrator, Harbor Beach Community Hospital, 210 S. First St., Harbor Beach, Mich. 48441. 517-479-3201. (41-45)

GOVERNMENT JOBS

\$16,040-\$59,230 / yr. Now Hiring. Call 805-687-6000, Ext. R-5823 for current federal list. (38-45)

Naujas žvilgsnis į tolimą praeitį...

(Atkelta iš 1 psl.)

tarp transatlantinių skrydžių, jai tekdamo pastoviai ištisas savaites praleisti Romoje, Madride ar Lisabonoje. Ir vėl pilnai išnaudodama savo laisvalaikį, pasinaudodama Europos universitetų leidimu klausyti paskaitų kaip laisva klausytoja, ji lavinasi tarp dviejų kontinentų, girdėdama paskaitas tuo pačiu klausimu skirtinguose universitetuose, ji nagrinėjant iš skirtingų taškų, su skirtinga interpretacija ir išvadamis. Privataus pokalbio metu ponia Rosales pareiškė: "Tai vienas mano gyvenimo laikotarpis, kuris manyje išugdė nepaprastai jautrų kritikos jausmą ir sugebėjimą į tą patį klausimą pažvelgti iš skirtingų polių".

Ištekėjusi už architekto Luis Rosales ir apsigyvenusi Venezuelos sostinėje, Jūratė savo naujos šeimos gyvenime sugebėjo rasti tą aukso vidurį, kurio galėtų pavydėti daugelis laisvojo pasaulio lietuviškių šeimų. Jos penki sūnūs, nuo kūdikystės dienų išmokyti lietuviškai, puikiai supranta savo kilmės dvilypumą ir pareigas. Gerbdami savo tėvą, jie žino esą venezueliečiai. Pažindami savo motinos kilmės šaknis - jie taip pat yra lietuviai, šiuo metu lietuviškiems reikalams atiduodami didesnę duoklę, nes Lietuva dabar esanti reikalinga daugiau pagalbos, negu laisva ir nepriklausoma Venezuela. Rosales sūnus matome Vasario 16-tos gimnazijoje, jaunimo kongresuose, baltų laisvės žygyje ir bet kurioje lietuviško jaunimo veikloje.

Caracaso priemiestyje, pakilus aukštai virš Karibų jūros ilankos, apsupti didinga snieguotų Andų grandies panorama, stovi paties Luis Rosales pastatytas originalus namas "Kaunas". Svečių kambario vienoje pusėje matome clevelandiečio Prano Neimano lietuviškas kankles, Tamošaitienės stakles, lietuvių dailininkų originalus ant sienų. Ant stalo guli lietuviška periodika ir ispanų kalbos leidiniai. Kitoje namo pusėje, beveik stačiai keliantis į pakraują, auga vietiniai tropiški vaismedžiai ir "lietuviškas" daržas su ridikėliais, agurkėliais ir salotomis.

Jūratė Statkutė de Rosales Siaurės Amerikos lietuviams yra pažįstama iš jos intriguojančių, giliai išmąstytų, idomių straipsnių Dirvoje ne vien Venezuelos lietuvių temomis, bet bendriniais, mus visus dominančiais klausimais. Sūnums gerokai paaugus, užbaigusi savo milžinišką darbą su knyga, Jūratė nebeapsitenkino staiga padidėjusio laisvalaikio kiekiu ir nutarė savo sugebėjimus bei kalbų žinojimą praktiškai panaudoti už namų sienų. Užtikusi spaudoje skelbimą, kad vienas iš didžiausio tiražo žurnalų ieško vertėjos, Jūratė nutarė išbandyti savo laimę ir, jos pačios dideliu nusteblimui, buvo parinkta iš

beveik dviejų šimtų kandidatų pastoviai tarnybai. Netrukus žurnalo leidėjai pastebėjo jos neabejotiną žurnalistinį talentą ir per trumpą laiką ją paskyrė į redakciją. "ZETA" (paskutinė ispanų abėcėlės raidė) šiuo metu savo viršelyje skelbia Jūratės Statkutės de Rosales pavardę dviejose vietose: kaip egzekutyvinės redaktorės ir tarptautinio skyriaus vedėjos. "ZETA" galima būtų palyginti su JAV leidžiamu "Time" ar "US News and World Report" žurnalais. Jo pagrindinės temos liečia tarptautinės politikos ir ekonomijos klausimus. Jūratės presti-

Jūratė Statkutė de Rosales Clevelande po knygos pristatymo visuomenei. Iš kairės: V. Nasvytytė, R. Degėšienė, J. Statkutė de Rosales, A. Balašaitienė, A. Juodikis ir I. Civinskienė, kurios vadovaujama skautininkių draugovė suruošė knygos pristatymą. V. Bacevičiaus nuotr.

Jūratė Statkutė de Rosales kalba Clevelando lietuviams. Sėdi V. Nasvytytė — pranešėja ir A. Balašaitienė, pristatiusi autorę visuomenei. V. Bacevičiaus nuotr.

žui kylant, jos straipsniai taip pat pasirodo kituose itakinguose leidiniuose. Ji nepraleidžia progos "prakišti" Lietuvos problemų daugelyje atveju tarptautinio politikos skyriaus skiltyse. Tai asmenybė, kuriai Lietuvos tragedija yra kasdienio gyvenimo gairė ir intelektualinio darbo esminis elementas.

S.m. spalio 27 d. Clevelando Lietuvių Namuose, Skautininkių Draugovės iniciatyva, buvo suruoštas Jūratė knygos "Baltų kalbų bruožai Iberų pusiasalyje" labai sėkmingas sutikimas. Programą pravedė ps. Vilija Nasvytytė, pristatydama garbingą viešnią ir šių eilučių autorę, kuriai teko malonumas ir garbė su Jūrate supažindinti gausingą Clevelando visuomenės būrį. Viešnią trumpu žodžiu pasveikino taip pat Rūta Bobelytė-Degėšienė Dėvenų Fondo vardu.

Programos pabaigoje Skautininkių Draugovės pirmininkė ps. Ingrida Civinskienė viešnią ir programos dalyvę bei viešnios globėją fil. Alfą Juodikį apdovanojo gėlėmis.

Programai apsibaigus, klausytojams buvo suteikta proga viešnią statyti klausimus. I dr. Dangulės Tamulionytės klausimą, kaip autorė reaguojanti į prof. Klimo labai neigiamą pasisakymą apie jos knygą Tėviškes žiburiuose, autorė atsakė taip: "... mane nustebino tai, kad prof. Klimas savo straipsnyje nepaliko sau jokios išeities tuo atveju, kai paaiškės, kad mano patiekti dokumentai yra autentiški ... mano knyga prakišto angą užtvankoje: vanduo pradėjo tekėti - ir jo nebesustabdysi. Todėl norėčiau tuo klausimu su prof. Klimu išsikalbėti - gal simpoziumo su moderatorium formoje. Toji diskusija būtų

svarbi, nes, mano manymu, vokiškoji kalbotyros mokykla ištūmė lituanistiką į padėtį be išeities, iš kurios mums būtina išsivaduoti, pervedant lietuvių kalbotyrą vakaruose į kitus matavimo būdus ir metodus.

Ponas Klimas yra vokiečių kalbos profesorius universitete, bet galvoju, kad pirmoje vietoje jis - kaip ir aš - yra lietuvis ir mums abiem vienodai rūpi išsiaiškinti, kokia buvo tolimoji Lietuvos praeitis - tuo labiau, kad tolimos praeties pažinimas mums šiandien yra svarbus atsparos taškas tam, kad išliktume kaip tauta ... Mano tikslas nėra įrodyti, kad aš teisi, o tikrai sužinoti, kokia iš tikrųjų buvo mūsų tautos praeitis ... Mano knyga kiekvieną germanistą išvers iš pusiausvyros".

Toliau buvo idomu klausytis autorės "gudų" žodžio ir sąvokos aiškinimo bei sklandžių ir taiklių atsakymų į eilę kitų idomių klausimų, rodą jos gilų žinojimą ir pasiruošimą.

Jei jos knyga savo mokslinio

metodo analize vietomis yra sunkoka eiliniam skaitytojui, tai jos pačios žodis, Ispanijos senovės istorijos ir metraščių nuostabiai idomūs vertimai knygą padaro patrauklią kiekvienam, kuris domisi mūsų gilių senovės pažinimu. Jei toji knyga sukels natūralią kontraversiją, kuri paprastai kyla žinovų tarpe, tai ji atliks dar vieną labai svarbią mūsų kultūrinio gyvenimo misiją: pažadins mūsų kalbotyrininkus ir istorikus naujos galvosenos krypties ir senų, nusistovėjusių tvirtinimų kritiškam įvertinimui. Jūratės Statkutės de Rosales asmenišką susipažinimą su mūsų visuomene taip pat yra svarbus elementas, randant šiltą kontaktą su skirtinguose kraštuose gyvenančiais tautiečiais virš erdvės ribų, juos apjungiant savo asmenybės šviesa ir meilės Lietuvai atmosfera. Reikia tikėtis, kad ir Toronto bei New Yorko lietuviai tą autorės viešnagą atšvės su tokia pakilia nuotaika kaip Clevelande.

Dalis svečių knygos pristatyme. M. Žitkus, dr. Gintaras ir Rūta Degėšiai ir kt. V. Bacevičiaus nuotr.

Taupa

Lietuvių kredito kooperatyvas
18022 Neff Road
Cleveland, Ohio 44119

TAUPYKITE IR SKOLINKITĖS

vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Palūkanos už sutaupas:		Skoliname:
Term. indėliai (\$3,000 +)	Metinis Prieaugis	asmeniniams reikalams, automobilių pirkimui, namų pagerinimui, ir morgičiams.
6 mėn.	8.24%	
12 mėn.	8.78%	
18-kos mėn.	9.31%	
30-ties mėn.	9.58%	Smulkesnės informacijos suteikiamos TAUPOS įstaigoje.
Spec. s-ta	7.50%	
Reg. taup. s-ta	6.10%	

PARDUODAME PINIGINES PERLAIDAS (MONEY ORDERS) PRIMAME MOKESČIUS UŽ ELEKTROS, SILDYMO, TELEFONO IR VANDENS SĄSKAITAS.

TAUPOS DARBO VALANDOS

TREČIADIENIAIS IR ŠEŠTADIENIAIS

10:00 val. r. — 1:00 val. p. p.
adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose Lietuvių namuose.

SEKMADIENIAIS

11:00 val. r. — 1:00 val. p. p.
Dievo Motinos parapijos patalpose
(centrinėje TAUPOS būstinėje).

VISOS SANTAUPOS PILNAI APDRAUSTOS SU
NATIONAL DEPOSIT GUARANTEE CORPORATION

Mirė Stasys Juškėnas

1985 m. spalio 27 d. dėl kraujo apytakos sutrikimo Chicagoje mirė Stasys Juškėnas (gimęs 1906), mylėjęs lietuvišką periodinę spaudą ir joje nuo pat jaunystės reiškėsis..

Velionis kilimu buvo aukštaitis, Zarasų krašto sūnus. Atlikęs karinę prievolę, jis apie 15 metų tarnavo Lietuvos pasienio policijoje, pradžioje Zarasų bare, vėliau Klaipėdos krašte, Bitėnuose. Čia susipažino ir sukūrė šeimą su Leokadija Serapins, mažlietuvių Martyno Jankaus kaimynų dukra. Jiedu išaugino du sūnus.

Mudu su Velioniu susitikome (1951) ir likome draugais iki jo iškeliavimo į amžinybės namus. Aną metų dirbome tame pat fabrike. Priešpiečių metu sušnekdavome šį bei tą. Jau tada jis rašinėjo Naujienose, teikdamas trumpas žinutes iš lietuvių gyvenimo. Spausdino ir savo atsiminimus, kurių skiltyse jis gražiai atskleidė įdomių pasienio policijos tarnybinių nuotykių.

Baigus Korėjos karą mūsų fabrikas didelę dalį darbininkų paleido iš darbo. Nuklydome į kitas darbo vietas. 1956 m. gatvėje sutinku Velionį Stasį. Į mano klausimą, kaip einasi, jis atšauna, esą nusipirkęs namus ir siūlo juose man su šeima butą nuomotis. Apšidžiaugiu pasiūlymu, nes

varganas gyvenimas su trim keturiais mažyčiais, butuose už tavernos, ant tavernos ar prieš taverną... buvo įgrisęs. Taip ir išgyvenome pas Juškėnus aštuonetą metų! Šį faktelį pasakoju smulkmeniškai, siekdamas paliudyti Velionio Stasio Juškėno nuoširdumą bei pagalbos ranką kitam žmogui, juo labiau savam tautiečiui. Neabejotinai jis tokiu buvo ir kitiems. Tai įrodė gausus dalyvavimas jį pažinojusių žmonių, atsisveikinimo vakare koplyčioje ir palydėjime į kapines.

Ev. liet. vyskupas Anas Trakis, vedęs atsisveikinimo valandėlę ir atlikęs religinį patarnavimą Tėviškės parapijos bažnyčioje, pasakydamas pamokslą išskėlė Velionio Stasio Juškėno geras savybes, meilę šeimoje ir namuose, tiesos laikymąsi savo straipsniuose ir to liudijimą — visus straipsnius, pasirašant savo vardu ir pavarde, pakantą kito nuomonei, pagarbą kitams asmeniui... sielojimąsi Lietuvos ir lietuvių reikalais.

Laidotuvių pietuose mažno kaimynystėje sėdėjusi Naujalienė pasisakė pažįstantį Velionį Stasį iš Bitėnų metų, nes jos vyras buvęs pasienio policijos rajono viršininkas, o Stasys dažnai dirbdavęs rajono raštinėje ir rašinėdavęs į Policijos žurnalą, kaip ir Keleivį ir kt. Klaipėdojeėjusius

MOKSLINĖ KONFERENCIJA CHICAGOJE

Tautinės sąmonės išlaikymo išeivijoje mokslinė konferencija organizuoja prie PLB valdybos sudarytas specialus komitetas, vadovaujamas Broniaus Juodelio. Komitetą sudaro PLB valdybos, JAV LB švietimo tarybos, Kanados LB švietimo komisijos ir specialių įstaigų vadovai (Lit. katedros, pedagoginio instituto), o taip pat anketos koordinatorius ir sekretorė.

Kaip žinome, praėjusios vasaros metu buvo paskleista anketa su daugeliu klausimų. Iš paskleistų 10,000 egz., grįžo užpildytų vienas trečdalis. Tai pakankamas skaičius padaryti išvadas ir gauti norimus duomenis. Šios anketos atspausdinimas, platinimas, surinkimas ir analizė PLB valdybai kainuoja nemažą sumą, bet gauti duomenys tarnaus tolimesniam lituanistinio švietimo gairių nustatymui.

Mažėjant mokinių skaičiui dabar veikiančiose lit. mokyklose ir užsidarant pačioms šeštadieninėms mokykloms, atėjo laikas panaikinti esamą padėtį ir paieškoti būdų ir naujų metodų tolimesniam lituanistikos išlaikymui priaugančio jaunimo tarpe.

Šiam tikslui yra šaukiama mokslinė konferencija, kurioje bus nagrinėjami lit. švietimo išlaikymo klausimai. Konferencija įvyks š. m. lapkričio 23-24 dienomis Jaunimo centre, Chicagoje.

Konferencijos sutrumpinta programa:

Šeštadienis, XI. 23

9:00 v. r. atidarymas

9:45 v. r. I. Tautinė sąmonė dabartiniame išeivijos veide.

Pasaulio lietuvių anketos duomenų analizė ir išvados.

laikraščius. Tą patį, atsimenu, buvau girdėjęs ir iš paties Velionio lūpų.

Minėjau, kad nuo pat atvykimo į Chicago, Velionis Stasys įsijungė į "Naujienų" bendradarbius ir juo išliko iki mirties. Jo jaunesniam sūnui lankant Done-laičio lit. mokyklą, jis buvo rūpestingas šių mokyklų mokslo ir renginių vaizduotojas "Naujienų" skaitytojams. Maždaug ta pačia dvasia, organizuojant lietuvių Tautinių Namų organizaciją ir vėliau perkant ir tvarkant pastatą, Stasys Juškėnas iki 1985 m. buvo šių namų reporteris "Naujienoje". Deja, šiais metais, o gal ir anksteliau, jis guosdavosi sveikatos menkėjimu, savotišku nuovargiu, kas jam sunkindavę rašomąją mašinėlę naudoti ir pan...

Ilsėkis ramybėje, geras žmogaus, geras lietuvi.

Mečys Valiukėnas

Dalyvauja — kun. dr. Kęstutis Trimakas (pirm.), dr. Dalia Katiliūtė-Bojdstun, dr. Jolita Kisieliūtė-Narutienė. Moderuoja dr. Tomas Remeikis.

Pietų pertrauka.

1:30 val. p. p. **Tautinis identitetas socialinių mokslų šviesoje.** Dalyvauja: dr. Rimas Petrauskas, dr. Vytautas Černius, dr. Ina Užgiriene, dr. Liucija Baškauskaitė. Moderuoja dr. Ina Užgiriene.

7:30 val. vak. **Vakaronė Jaunimo centro kavinėje.** Programoje: PLB premijos įteikimas, dr. Broniaus Vaškelio žodis, Pedag. lit. instituto meninė dalis.

Sekmadienis, XI. 24.

8:30 val. r. Pamaldos tėvų jėzuitų koplyčioje.

9:15 v. r. II. **Tautinio sąmoningumo ugdymas išeivijoje.**

Lituanistinio švietimo ir tautinio auklėjimo padėtis mokykloje ir organizacijoje. Pranešimus daro JAV, Kanados, Australijos, Pietų Amerikos ir Europos kraštų švietimo vadovai ar jų atstovai. Moderuoja Bronius Juodelis.

11:30 val. r. Tautinis sąmoningumas palyginamoje perspektyvoje — Elena Bradūnaitė-Aglinskienė.

Pietų pertrauka.

1:15 val. p. p. III. **Moderinių metodų ir priemonių taikymas tautinio auklėjimo išlaikyme.**

A. Motivacija tautiniam auklėjimui išeivijoje.

B. Metodai ir priemonės tautinio auklėjimo institucijose: a. lituanistinėje mokykloje, b. organizacijoje, c. šeimoje. Moderuoja dr. J. Račkauskas.

5 val. p. p. C. Moderatorių pateiktų rekomendacijų priėmimas.

D. Konferencijos uždarymas.

Tai tokia suglausta šios mokslinės konferencijos dviejų dienų programa. Atkreiptinas dėmesys, kad prelegentai yra jauni mokslininkai, dirbą savo profesijose įvairiuose universitetuose ir dar besisieloję

lietuviybės išlaikymu. Ant-ra grupė konferencijos dalyvių yra švietimo vadovai ir praktiškai susiduria su šiandieniniais lit. mokyklų sunkumais ir gerai jaučia tėvų bei lietuviškos visuomenės nuotaikas.

Į šią konferenciją yra pakviesti PLB visų kraštų pirmininkai ir tarybų bei komisijų vadovai. Taip pat kviečiami Lietuvių Fondo, jaunimo bei sporto organizacijų atstovai, tautinių šokių institutas, laikraščių redaktoriai ir radijo valandėlių vedėjai, žurnalistai ir visa suinteresuota lietuviškoji visuomenė.

Tokio pobūdžio mokslinė konferencija yra pirmoji, todėl skirkime atitinkamą dėmesį ir dalyvausime paskaitose, ypač kviečiamas jaunimas ir jų organizacijų vadovybės.

A. Juodvalkis

DENTAL TECHNICIANS

DENTURE DEPT.
CAST PARTIAL DEPT.
Positions available for denture finisher and cast partial waxer. Must be well experienced and quality oriented. If you are looking for job security, top salaries with company benefits, contact our full-service ultra-modern lab now for an interview. Call 201-363-3827.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES
to work in New Mexico a small congenial community in accredited 98 bed acute care hospital. Openings in ICU, ER, and Staff positions. Various shifts, on going in service programs. 1 hour from major ski resort. Pleasant year round climate. Progressive units with strong supportive leadership.
Mail resume to Mr. Donald W. Jerge
EASTERN NEW MEXICO MEDICAL CENTER
405 W. Country Club Rd.
Roswell, New Mexico 88201
505-622-8170 Collect (4143)

PROTOTYPE

Metal fabricating, flat stock, capable of making tooling to form metal prototype and short run parts. Experience required. Tec-3 Prototypes Inc.

(313) 463-4000 (38-46)

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIŲ** apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti **ZENONUI** arba **SAULIUI** (216) 442-6810.

• **PERKANT IR PARDUODANT NAMUS** prašome kreiptis į **ČIPKUS REALTY**, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Clevelande Dievo Motinos bažnyčioje spalio 18 d. susituokė Vilija Janavičiūtė ir Dan Bonda. Jaunuosius sutuokė kun. G. Kijauskas, S. J.

V. Bacevičiaus nuotr.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

1985 KELIONĖS Į LIETUVĄ

No. 126 (15 dienų): gruodžio 26 - sausio 9 — \$1,459
10 dienų Lietuvoje, 2 Helsinky, FINNAIR is JFK.

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS

293 AUBURN ST.

NEWTON, MA 02166

(617) 965-8080 arba (617) 969-1190

BALTIC TOURS tvarko:

giminių iškviatimo dokumentus

nuperkam automobilius, kooperatinius butus ir kitas

dovanas giminėm Lietuvoje

tarpininkaujant palikimų sutvarkyme

Margučio koncerte

Daina ir gitara

Per koncertą būni patenkintas, jei bent kartą pajunti, kad ką nors nuostabaus esi išgirdęs ar pergyvenęs. Ar tai muzikos grožis, ar atlikėjo virtuozškumą, ar net jei suvoki kūrinio struktūrą, kūrinio dėsninę. Tada jauti, kad su atlikėju pasidalinai mintis ar pergyvenimus.

Linus Dambrava įstengia klausytoją taip sudominti. Per Margučio suruoštą koncertą Jaunimo Centre, Chicagoje, spalio 6 dieną, jo atlikta Issac Albeniz'o Asturija gitarai, savo virtuozškumu tikrai nustebino klausytojus. Dambrava išryškino pirmos dalies pagrindinę melodinę liniją, bet ir nepamiršo sudramatinti akompanimentą, kuri nuotaika ir įtampa primena ispanų flamengo. Vidurinėje dalyje, jo paprastas improvizacinis priėjimas prie kūrinio sudarė reikiamą kontrastą pirmajai daliai. Be abejo šis kūrinys buvo koncerto aukščiausia pako-

Sunku tikėti, kad lietuvių išeičių tarpe yra toks virtuožas. Linas Dambrava pradėjo studijuoti gitarą La Paz, Bolivijoje, toliau giliną studijas su Christopher Parkening. Šis pasaulinio masto mokytojas yra višai labai gerai atsiliepęs apie savo mokinį. Linas Dambrava yra koncertavęs ne tik šiaurės, bet ir pietų Amerikoje. Per savo gastroles yra atlikęs įvairius koncertus gitarai ir orkestrui. Be ispanų muzikos, repertuaras apima Bachą, Vivaldį, ir kitus kompozitorius.

Nelengva įvertinti Liną Dambravą, nes Margučio koncerte nebuvo progos pakankamai įsigilinti šiame koncerte. Praurimė Ragienė, sopranas, akompanuojant Manigirdui Motiekaičiui, atliko pusę programos, pasikeisdama su Dambrava. Jų pasirinkti kūriniai bei nuotaika nelabai derinosi. Būtų buvę geriau jei kiekvienas jų būtų atlikęs ištisą pusę programos.

Šioje programoje, Linas Dambrava beveik apsiriboję ispanų muzika. Buvo vienas Mendelsono ir Mozarto kūrinys, kurie truputį pajavirino programą. Pasirinktų kūrinių žanrą apibūdinau kaip devyniolikto amžiaus salioninės muzikos pavyzdžius. Jie buvo sukurti, be minėto Isaac Almeniz, Francisco Tarrega, Antonio Lauro, Mario Castelnuovo Tedesco, ir kitų. Lino Dambravos improvizacinis priėjimas tiko šiem kūriniam. Vienintelis kuris skyrėsi nuo visų kitų buvo Mozarto variacijos Opus 9 iš "Magiškos Fleitos", aran-

žuotos Ferdinand Sor. Deja, Dambravai atliekant šį kūrinį pasitaikė nemažai atminties sutrikimų. Nežiūrint to, linkiu kai sekanti kartą pasirodys, daugiau panašių kūrinių įtraukti į programą.

Praurimė Ragienė Chicago publikai gerai pažįstama. Jos programa susidare iš St. Gailevičiaus dainų, Algio Bražinsko ciklo, Benamių Dainos, Mahlerio Klajūnų dainos, vokiškai

Gitaristas Linas Dambrava.
J. Tamulaičio nuotr.

"Lieder eines farennden Gesellen", bei Mozarto ir A. Dvorzako arijų. Kūrinių pasirinkimas buvo įdomus, maždaug išlyginta tarp smarkiai paplitusių Mahlerio ir Mozarto ir nelabai žinomų lietuviškų dainų.

Kaip pirma minėjau, nedėkingas programos išdėstymas tikrai nepadėjo Praurimei Ragienei atsileisti ir įsigyventi į programą. Daugiausiai truko laisvumo, spontaniškumo jos atlikime. Mahlerio dainos buvo ar per aukšta tonacija padainuotos ar technika nėra taip toli pažengusi šias dainas atlikti. Iš visos programos, geriausiai pavyko Mozarto arijos iš "Figaro vestuvių".

Reikia pagirti Margučio pastangas surasti ir pristatyti lietuvių publikai naujų atlikėjų. Gerus atlikėjus reikia koku magišku būdu pritraukti ir puoselėti, kad nepradingtų iš mūsų horizonto.

Mindaugas Bielskus

Sol. Praurimė Ragienė ir akomp. Manigirdas Motekaitis.

J. Tamulaičio nuotr.

NAUJA NEOLITUANŲ VALDYBA

Korp! Neo-lithuania Vyr. valdyba išrinkta praeitame suvažiavime rugsėjo 1-2 dienomis "Dainavoje, buvo susirinkusi posėdžiui spalio 24 d. pirmininkės K. Brazdžionytės namuose. Buvo formaliai pasiskirstyta pareigomis, susipažinta su bylomis, gautomis iš buvusios valdybos, ir aptarta ateities veikla.

Valdyba palaikys ryšį su korporantais lankydamą padalinius ir per aplinkraščius. Pirmas aplinkraštis yra jau ruošiamas ir bus išsiuntinėtas visiems korporantams esantiems sąrašuose. Prie aplinkraščio bus pridėta ir anketa, kurioje be asmeninių klausimų bus klausama korporantų apie jų šeimą ir bendrai apie jų nusiteikimą korporacijos atžvilgiu.

Korporacijos sąrašuose yra asmenų, kurie per eilę metų niekur nepasirodė, jokio kontakto nei su vyriausią nei su padalinio valdyba neužmezgė, tokie asmenys neturėtų figuruoti ak-

tyvių korporantų sąrašuose. Koorporacijos valdybos neprivalo jausti jokių įsipareigojimų bei atlikti kokių patarnavimų tokiems kadaise kad ir buvusiems korporantams.

Yra pradėta rūpintis gauti korporacijai tax exempt statusą, tai darosi aktualu dabar, kai pasitaiko korporacijai palikimu.

Buvo keliama mintis suorganizuoti sekančiais metais slidinėjimo išvyką Colorado ar Utah kalnuose, kur galėtų susitikti ir pabendrauti korporantai iš Los Angeles, Chicago ir kitų vietovių. (m)

• Penktojo Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo banketas įvyks lapkričio 30 d. 7 val. vakaro Beverly Country Club pokylių salėje: 8700 So. Western Ave., Chicago, tel. (312) 238-4203. Vakarėnė, meninė programa ir šokiai. Meninę programą atliks solistė Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė, akompanuojant Manigirdui Motekaičiui. Šokiams gros Dariaus Polikaičio orkestras "Aidas". Auka asmeniui

\$25.00, studentams \$17.00. Aukos yra atleistos nuo valstybinių mokesčių.

Vilhelmina Lapienė tel. 343-8857, 921 Norwood, Melrose Park, Ill. 60160 ir Irena Kerelienė tel. 361-4770, 8710 W. 123rd St., Palos Park, Ill. 60464 maloniai priima stalų ir pavienių asmenų rezervacijas į banketą.

BOSTON

SOLISTĖ STEMPUŽIENĖ BOSTONE

Solistė Aldona Stempužienė spalio 27 d. turėjo koncertą So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje. Koncertą rengė Lietuvių Tautodailės Institutas. Solistei akompanavo Barbara Klonowski. Ta pačia proga Institutas parodė nesenai įsigyta tautinių lėlių rinkinį.

ATVYKSTA BALTIMORĖS KVARTETAS

So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos metiniam bankete lapkričio 17 d., kuriame bus pagerbtas draugijos garbės pirm. Aleksandras Čaplikas, meninę programos dalį atliks Baltimorės kvartetas Jie dainuos lietuvių liaudies dainas, o taip pat lietuvių kompozitorių dainas. Kvartetą sudaro: Janė Brazauskienė, Elainė Dulienė, Vytas Dylis, Igoras Kučiauskas ir akompaniatorė Marija Krauskienė.

PARENGIMAI

• Lapkričio 9 d. Balso Brocktono skyriaus banketas Sandaros klube, Brocktone.

• Lapkričio 10 d. šv. Petro parapijos bazaras So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje.

• Lapkričio 16 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje rengiamas "Antro kaimo" iš Chicago pasirodymas. Rengėjai — Lietuviškos Skautybės Fondo valdyba.

• Lapkričio 17 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos banketas.

• Lapkričio 24 d. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Meninę programos dalį atliks Toronto vyrų choras "Aras".

TOOL ROOM-MACHINIST

Minimum 5 years experience on lathes, grinders, drill press and Bullard. Salary commensurate with experience. Apply in person Mon.-Fri. 9 A.M.-11 A.M.

CLEPRO INC.
6800 UNION AVE.
CLEVELAND, OHIO 44105
(54-57)

OCCUPATIONAL THERAPISTS

Progressive OT department serving 575 bed medical center and expanding Patricia Neal Rehabilitation Center has immediate openings in rehab, acute care, out patients and home health. Competitive benefits and pay. Inquiries: Marilyn Dilsaver, OTR. (615) 971-1135

FORT SANDERS REGIONAL MEDICAL CENTER
1901 CLINCH AVE.
KNOXVILLE, TENN. 37916
EOE (39-45)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Detroito Ramovėnai, tal-kinami Birutiečių, Savano-rių kūrėjų, šaulių ir daly-vausiant Tautos Fondo at-stovybei Detroito, Vilniečių Sąjungai, Dariaus ir Girė-no klubui, Tautinės Sąjun-gos skyriui ir Kultūros klu-bui, lapkričio 24 d., sekma-dienį, rengia Nepriklauso-mos Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimą, kuris prasidės pamaldomis 10 val. 30 min. šv. Antano bažny-čioje už žuvusius kovose dėl Lietuvos laisvės. Organiza-cijos prašomos dalyvauti pamaldose ir minėjime su vėliavomis.

Po pamaldų, parapijos salėje, bus akademija ir me-ninė dalis. Programą prave-taus tautos fondo atstovybės pirmininkė Eugenija Bulotienė tokia tvarka: minėji-mą pradedant įnešamos vė-liavos. Pagerbiami savano-riai kūrėjai. Apdovanojami garbės diplomais aukojusie-ji stambesnes pinigines au-kas Tautos Fondui. Ta pro-ga Eugenija Bulotienė api-būdins tautos fondo reikš-mę išeivijoje. Rāmovėnų

skyriaus pirmininkas Sta-sys Šimoliūnas skaitys pa-skaitą kariuomenės reikšmė-tautai ir valstybei.

Jaunosios kartos atstovas Saulius Anužis pasidalins įspūdžiais patirtais protesto demonstracijose Skandina-vijos valstybėse ir laisvės žygyje Baltijos jūra iš Stockholmo į Suomiją.

Meninėje dalyje muziko Stasio Slizio vadovaujamas moterų kvartetas padainuos keletą dainelių ir minėjimas baigsis bendrai giedant Tautos himną. Po minėjimo bus bendros vaišės.

Ši kariuomenės minėjimo programa įvairi ir įdomi, todėl Detroito ir apylinkių tautiečiai prašomi įsidėmėti ir nepraleisti retą progą šioje šventėje dalyvauti ir pabendrauti.

LIETUVIŲ BALSAS PAMINĖJO 40 M. SUKAKTĮ

Spalio 19 d. Amerikos Lietuvių Balso radijo klu-bas ir radijo valandėlė "Lie-tuvių Balsas" Dievo Ap-vaizdos parapijos Kultūros centre paminėjo savo veik-lo 40 metų sukaktį.

Ramovėnų Detroito skyriaus valdyba: ižd. V. Tamošiūnas, vicepirm. K. Daugvydas, pirm. S. Šimoliūnas ir sekr. J. Leščinskas.

Klubo pirmininkas Kazys Gogelis, pasveikinęs atsilan-kusius, minėjimui pravesti pakvietė programos redak-torių — pranešėją Albertą Misiūną, kuris pasveikinęs nusakė ir šio vakaro susi-rinkimo priežastį. 1945 m. Tautos šventėje, rugsėjo 8 d. "Lietuvių Balsas" pirmą kartą radijo bangomis su-skambėjo Detroito. Po to pristatė: buvusį ilgametį ALBR klubo pirmininką, čia gimusi lietuvį patrijotą advokatą Kęstutį Ambrosę ir kitus. šv. Antano para-pijos klebonas kun. Alfon-sas Babonas sukalbėjo in-vokaciją prieš valgi.

Amerikos Lietuvių Balso radijo klubas gavo daug sveikinimų.

Apie ALB radijo klubo ir valandėlę "Lietuvių Balsas" išsamiai papasakojo klubo ilgametis narys, programų direktorius, redaktorius ir pranešėjas, mokytojas Jo-nas Kriščiūnas.

Toronto lietuvių jaunimo ansamblis su sol. Rimu Paulioniu, vadovaujant G. Rinkūnaitėi-Paulionienei ir akompanuojant J. Govėdui su dainomis scenoje pasi-rodė du kartu.

Detroito jaunimo tauti-nių šokių vienetas "Audi-nys" pašoko 4 šokius.

ALB radijo klubo pirmi-ninkas Kazys Gogelis padė-

kojo ansamblui ir tautinių šokių vienetui už gražiai ir įspūdingai atliktą progra-mą, gėlėmis buvo apdovano-ti vadovai ir choristės.

Ant stalų atsirado šam-pano bonkos ir S. Matvė-kienės gaminti valgiai. Maistas buvo skaniai pa-gamintas ir užtektinai į sta-lus prinešta. Šokiams gro-jo Joe Aukštikalnio orkes-tras. Paminėjime dalyvavo apie 400 žmonių. Buvo iš-leista 4 puslapių programa, kurią paruošė Stasys Gar-liauskas, o atspausdino iš-laidas padengė Danutė ir Leonas Petroniai.

Tai buvo įspūdinga šven-tė. Pravesta tvarkingai. Graži meninė dalis ir daug žmonių.

POSĖDŽIAVO DLOC VALDYBA

Spalio 27 d. šv. Antano patalpose posėdžiavo DLOC valdyba. Be kitų reikalų, ilgiausiai buvo apsistota prie Vasario 16 minėjimo, kuris bus 1986 m. vasario d. Dievo Apvaizdos parapi-jos Kultūros centre. Ieško-mi kalbėtojai ir meninės programos atlikėjai.

Ateinantis posėdis įvyks lapkričio 27 d. 12 val. tose pačiose patalpose. Posėdį pravedė valdybos pirminin-kas dr. Algis Barauskas, se-

ketoriavo Antanas Sukauskas, dalyvavo 10 valdybos narių.

MIRĖ ELENA JUŠKAITĖ MOULDING

Spalio 16 d. netikėtai mi-rė savo namuose Elena Juš-kaitė-Mouldning 41 metų amžiaus. Buvo gimusi 1944 m. balandžio 8 d. Vainutos mieste. Tauragės apskr. 1951 m. su tėvais atvyko į Detroitą. Čia baigė šv. Antano pradžios ir lituanistinę "Aušros" mokyklą ir šv. Kazimiero gimnaziją. Moks-lo laikais buvo įsijungusi į jūrų skaites. 10 metų dirbo Detroito Metropolitan ligo-ninėje. Atsisveikinimas bu-vo pravestas spalio 18 d. Zapparackienės laidojimo namuose.

Spalio 19 d. po atlaikytų šv. Antano parapijos bažny-čioje pamaldų, amžinam po-ilsui nulydėta į švento Kryžiaus kapines.

Nuliūdime liko: tėvai Pranas ir Stefanija Juškai, dukros Kristina ir Stefani-ja, sūnūs Mykolas ir Mor-kus, seserys Valė Ruzgienė su šeima Kalifornijoje, Re-gina Detroito ir kitos gi-minės.

OWNER OPERATOR (3)

Very busy tank truck carrier requires exp'd operators for our

YOU PROVIDE:

- Tank truck experience
- Good equipment with pump
- Dependable service

WE PROVIDE:

- Financial stability
- High mileage pay
- Optional medical & dental ins.
- Detentions paid
- Free permits
- Discount fuel program
- Our 40 yrs. exp. insures success.

Call Mr. HOFF 201-381-8400
QUADREL TRUCKING CO.
1603 HART ST.
RAHWAY, N.J. 07065

meat

PORK BONERS

Ham, butts, and loins. Ex-perienced only need apply.

Call (313) 832-6080
E.O.E.

(38-44)

WAREHOUSE — SHEAR ROOM

Minimum 5 years experience steel warehousing & shearing. Apply in person Mon.-Fri. 9 A.M.-11 A.M.

CLEPRO INC.

6800 UNION AVE.
CLEVELAND, OHIO 44105
(54-57)

DIRECTOR OF MEDICAL RECORDS

Immediate opening for a Director in our Medical Records Department. The qualified candidate must be certified as an A.R.T. or R.R.A. and have previous management experience in a Medical Records Department. Full benefit package, salary in mid-20s. Interested candidates should submit resume to: Paul Denning, Director of Personnel, Kingston Hospital, 396 Broadway, Kingston, N.Y. 12401 E.O.E.

PATTERNMAKER

Apply your skills & initiative to this challenging position with a leading private label manufacturer. An out-standing position is available for an ind. capable of interpreting garments & sketches into production patterns. To qualify you must have a min of 5 yrs exp. in production pattern making, grading & marking, working with petite misses & large sizes in women's sportswear. Exc. salary & comprehensive benefits package avail. Please send resume with salary history & refs. to: Edward Burton Ltd, Box 707, Vineland, NJ 08360. Attn: Edward Cohen.

CNC LATHE OPERATOR

Royal Oak manufacturing Co. is seeking a qualified journeyman or someone with 5 or more years experience in the trade. Knowledge of Fanuc controls, strongly preferred but not required. Call 313-549-2700 Mon. thru Fri. between 8-5 p.m. Ask for Jerry Lisowsky or apply in person at: Forming Technology Co., 2727 W. 14 MI., Royal Oak, Mich. 48073.

(41-44)

ARIENS PRESEASON PRICE FREEZE.

Buy this week and save on the Ariens electric ST2 + 2E.

- 120 volt Briggs & Stratton electric motor
- 2-stage power - throws more snow farther (3' to 25')
- Wide 220 degree chute rotation
- Folding handlebars for easy storage
- Self-propelled action
- 2 year warranty (includes engine)
- 20" snow clearing width
- Local service and parts

NOW
\$399
SAVE
\$100

SPECIALĖ NUOLAIDA
LIETUVIAMS

Ariens
THE EASY CHOICE
FOR TOUGH CUSTOMERS.

4 seasons
WINTER • SPRING • SUMMER • FALL
AS THE SEASONS TURN...TURN TO 4 SEASONS

4200 Mayfield Rd., Cleveland, Oh. 44121

Telef. (216) 382-9090

ANICETAS STRIMAITIS - Manager

"Audinys" šoka...

A. Griniaus nuotr.

PRESSMAN TIRED OF SECOND SHIFT BLUES OR FIRST SHIFT DOLDRUMS

ARTS COMPANY INDEXING AND PORT FOLIOS.
ARTS COMPANY INDEXING AND PORT FOLIOS.

HEIDELBERG GTO-18 IN.
HEIDELBERG 10x15.

Salary depends upon experience. Excellent benefits include 10 paid holidays, health, life, dental and prescription insurance. Congenial atmosphere, on MBTA, free parking. Apply to:

W. J. TRUDELL CO., INC.

11 ELKINS STREET
SOUTH BOSTON, MASS. 02127
617-268-8599

(From 10 a.m. to 3 p.m. Ask for Jo Di)

(42-44)

Daina - gyvasis tarpusavio ryšys

LOS ANGELES VYRŲ KVARTETAS KONCERTUOS CLEVELANDE

Aurelija Balašaitienė

Los Angeles lietuvių kolonija, dinamiška, veikli ir gausinga, pasižymi įvairiose visuomeninio bei kultūrinio gyvenimo srityse, kai kuriuos pavienius talentus paviliojusi iš kitų vietovių. Ji prie šiaurinės Amerikos lietuvių priartėja ne vien per spaudos puslapius, bet ir kitomis savo kūrybinėmis apraiškomis. Kai prieš keletą savaitių Clevelande lankėsi dr. Emanuelis Jarašūnas, netolimos praeities dienų bičiulis, vieną jaukų rudens vakarą praleidome besidalindami bendrais prisiminimais ir diskutuodami dabartinius mūsų gyvenimo klausimus. Pokalbio centre Los Angeles vyrų kvarteto naujai išleista plokštelė "Tu man viena", sukėlus didelį susidomėjimą, nors jos čia dar niekam nebuvo malonumo girdėti. Jos pasisekimą iš anksto užtikrina Los Angeles vyrų kvarteto populiarumas, apie kurį taip dažnai skaitome spaudoje.

Dr. E. Jarašūnas, buvęs Clevelando Čiurlionio Ansamblio ilgametis narys, dainavęs Juliaus Kazėno "ąžuolų" oktete, aktyvus jūrų skautas, "pasigrobęs" laimą Baziulevičiūtę, taip pat Čiurlionio Ansamblio narę, iškelia apsigyventi

Kalifornijon, kur metams slenkant, jėdų augino šaunius, puikiai lietuviškai kalbančius sūnus, likdami ištikimi savo įsipareigojimams. Laima Jarašūnienė, tęsdama dar Vokietijos stovykloje pradėtą skautiško gyvenimo kelią, šiuo metu vadovauja Palangos turtui ir jau eilę metų mokytojauja šv. Kazimiero šeštadieninėje mokykloje. Susipažinę bendrame dainos kely, Emanuelis ir Laima, sukūrę šeimą, išlaikę šeimoje taip svarbią abipusio interesų pagarbą, tęsė savo pamėgtą darbą lietuviškoje visuomenėje šalia tiesioginių profesinių pareigų.

Apie dr. Emanuelio Jarašūno kylančią karjerą inžinerijos srityje galima būtų papasakoti daug įdomių dalykų, bet šiuo momentu Emanuelis Jarašūnas, kaip ilgametis Los Angeles vyrų kvarteto narys, visų pirma yra vertintas kaip nepailestantis lietuviškos dainos mylėtojas, jos propaguotojas ir puoselėtojas. Žinau, kad būdamas iš prigimties kuklus, jis su mano teigimu nesutiks, save vadindamas vien "ketvirčiu" kvarteto. Tai įdomus muzikinis vienetas, kurį sudaro keturi "dainuojantys inžinieriai", nuo ankstyviausių savo gy-

Los Angeles Vyrų kvartetas š. m. gruodžio 1 d. atvyksta į Clevelandą ir Lietuvių namų didžiojoje salėje koncertuos Dirvos kultūrinėje popietėje. Kvartetas išleido plokštelę "Tu man viena", kurią bus galima įsigyti popietėje. Nuotraukoje prie pianino kvarteto vadovas muz. A. Jurgutis, R. Dabšys, A. Polikaitis, B. Seliukas ir dr. E. Jarašūnas.

venimo žingsnių intymiai ir stipriai surišti su daina, kuriai skiria visą savo laisvalaikį, keliaudami iš tolimų vietovių į repeticijas, tačiau tame nerasdami pasiaukojimo elementų, tik išgyvendami gilų pasitenkinimo jausmą, kai mato ir girdi klausytojų įvertinimą ir pasigėrėjimą.

Anot dr. Emanuelio Jarašūno entuziastingo pasakojimo apie kvarteto darbą, jis teigia, kad "nešdami dainą kitiems, randame savąjį džiaugsmą".

Šalia Emanuelio Jarašūno, kvartete dainuojančio pirmuoju tenoru, inžinierius Antanas Polikaitis, nuo vaikystės pirmųjų prisiminimų surištas su savo tėvo daina, smuiko, gitarų ir mandolinų garsais, yra kvarteto baritonas. Inžinierius Bronius Seliukas, taip pat vaikystės metais su pirmaisiais vaiko žodžiais buvo mokomas dainų, o vėliau tiek pamėgęs dainą, kad prašomas dainuodavo ir "solo" bet kam, kas jo dainų klausytis norėjo. Visuomenininkas, skautų ir bendruomenės veikėjas, inž. Rimantas Dabšys, kvarteto bosas, pradėjęs savo dainavimo karjerą Vokietijos pabėgėlių stovyklose, yra losangeliečiams pažįstamas kaip daugelio muzikinių programų dalyvis-solistas. Jis yra Detroito lietuviškos kolonijos "dovana" Los Angeles miesto lietuviams.

Pokalbio metu su dr. E. Jarašūnu išryškėjo kvarteto narių idealistinis nusiteikimas. "Daina yra pats gyviausias mūsų tarpusavio ryšys, todėl ir su mūsų nauja plokštele "Tik tu viena" mes norime būti drauge su visais pasaulyje pasisklaidžiusiais lietuviams. Per dainą mes būsimės kartu — tą jaučiame kiekviename mūsų dainų posme, kiekvienoje gaidoje", su giliu įsijautimu tvirtino Emanuelis.

Paklaustas, kodėl plokš-

telė pavadinta "Tik tu viena", jis atsakė: "Jos paskirtį paliekame kiekvienam interpretuoti individualiai. Ji gali būti skirta tėvynei, jūrai, mylimajai, kareivio kuprinei, žmonai ar... draugo žmonai", nusijuokė jis.

Kvarteto repertuare yra keturių skirtingų žanrų dainos: liaudies, kariškos, lietuviškos-estradinės ir pramoginės-tarptautinės. Į Los Angeles atvykus komp. Aloyzui Jurguiui ir jį pasikvietus į talką, kvartetas pasijuto esąs tikro profesionalo rankose, todėl ir plokštelėje įdainuotos dainos yra paruoštos A. Jurgučio, kaip muzikinio vadovo, ir palydimos jo akompaniamento.

Los Angeles kvartetas atvyksta į Clevelandą š. m. gruodžio 1 dieną. Clevelando lietuviai turės ne tik progą įsigyti jo naują plokštelę, bet taip pat išgirsti gyvą koncertą, kurio repertuaras yra skirtingas nuo plokštelėje įdainuotų dainų.

Kiek teko patirti iš kitų šaltinių apie kvarteto plokštelės pristatymą ir koncertą Los Angeles, atrodo, kad renginio ir plokštelės pasisekimas yra garantuotas. Gyvu žodžiu, skambia dai-

na Los Angeles vyrų kvartetas, lydimas savo vadovo Aloyzo Jurgučio, visiems puikiai pažįstamo iš jo originalių muzikinių dramų, pastatymų Dainavos Ansiamblio, džiugins mūsų estetinius jausmus ir gyvenimo kasdienybės pilkumą nuskaidrins lietuviškos dainos akordais.

MACHINIST

MASTER MACHINIST

Fast growing firm in El Paso, Tx. is taking applications for Master Machinist position. Excellent chance for advancement for individual with supervisory background. The following requirements are a must: Blueprint Reading, Shop-Math, good working knowledge of Sine Plates, height gages, Turn-tables and dividing heads. Must be able to cut gears and thread. Need to have experience in setting up and operating engine lathes, horizontal and vertical boring mills. Send resume to:

TROWBRIDGE INC.

P. O. BOX 4140
EL PASO, TX. 79914
ATTN: STAN SCHETTLER
915-821-6800

(39-40)

SHEET METAL GRINDER/POLISHERS MECHANICS

We offer an excellent wage and fringe package including overtime & profit sharing. Give us a call and let us make an offer. We need qualified people experienced in fabricating light gauge steel & aluminum. Come with a leader in the industry. Apply

INDUSTRIAL ENGINEERING & MACHINE CO. INC.

75 LUNDQUIST DRIVE
BRAINTREE, MASS. 02184
617-843-3546, 843-2265

(42-45)

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. kraituvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489

MATAS & TURNER REALTY

501 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119

486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
(CERTIFIED RESIDENTIAL APPRAISER)

ASSOCIATES

ROMA MAJOROVAS

ALGIS MATAS

DALIA ŠIRVAITIS

PETRAS MATAS

CAROL BAGGOTT

PATRICIA SAJOVEC

JONAS DUNDURAS

HOWARD TURNER — Attorney

Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖS VAJUS

TAUTOS FONDAS yra pagrindinis ir pasauliniu mastu suorganizuotas lėšų telkėjas už Lietuvos valstybinę, tautinę ir kultūrinę laisvę. Užsibrėžtiems tikslams pasiekti, TAUTOS FONDAS bendradarbiauja su VLIKu, išlaiko jį ir ELTA Informacinę Tarnybą, kuri leidžia ELTA biuletinį 6 kalbomis. Biuletenis pasiekia daugelio laisvų kraštų įtakingus valdžios žmones, spaudą ir bibliotekas, TF taip pat finansuoja radijo programas į okupuotą Lietuvą. TAUTOS FONDO lėšas sudaro pavienių asmenų, grupių ir įvairių organizacijų aukos, dovanos, palikimai, palūkanos už indėlius. Šalia TAUTOS

FONDO veikia LIETUVOS LAISVĖS IŽDAS, kuriam aukos nėra naudojamos čia, bet bus persiustos į laisvą Lietuvą. Didesniuose lietuvių išeivijos centruose veikia TAUTOS FONDO atstovybės. Ohio valstijoje TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ sudaro šie asmenys: Vytautas Stuogis — pirmininkas, Romas Bridžius —

vicepirmininkas, Antanina Puškoriūtė — sekretorė, Henrikas Idzelis — išdinininkas, Linas Jokūbaitis — narys jaunimo reikalams, Vytautas Januškis ir Vilijus Nykštėnas — nariai.

TF Atstovybė šiomis dienomis išsiuntinėjo Clevelando ir apylinkių lietuviams laiškus prašydama juos auka paremti Lietuvos laisvės kovą. TF Atstovybė

REMKIME TAUTOS FONDA

nes tik nuo mūsų priklauso kiek esame pajėgūs ginti ok. Lietuvos bylą laisvajame pasaulyje.

Neužmirškime LIETUVOS LAISVĖS IŽDO pagerbdami savo artimųjų atmintį ar tvarkydami savo palikimų reikalus.

Jūsų auka TAUTOS FONDUI paremia ELTA biuletenių leidimą 6 kalbomis ir padeda skleisti informaciją apie tikrą padėtį ok. Lietuvoje.

Visos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

P. O. Box 21073
Woodhaven, N. Y. 11421

Lithuanian Village, Inc.

LIETUVIŲ NAMŲ METINIS BALIUS

ir

LIETUVIŲ KLUBO METINĖS PREMIJOS

ĮTEIKIMAS

šeštadienį, lapkričio 9 d., 7 val. vak.

LIETUVIŲ NAMŲ SALĖJE.

PROGRAMĄ ATLIEKA VOKALINIS VIENETAS

UŽDAINUOKIM!

Vadovas ir dirigentas ALGIRDAS BIELSKUS.

Šokiams groja RIMO STRIMAIČIO orkestras.

Baliaus svečius pasitiks sidabriniai padėklai su skaniausiais hors d'oeuvres ir švelniais kokteiliais. Po trumpo "sušilimo" svečiai bus pakviesti pietums. Ant stalų svečių lauks degančių spalvų rudeninės gėlės, "rožių" vynas ir paukštiesios delikatesos. Po pietų Rimo Strimaičio orkestro švelni muzika kvies visus į valso sūkurių. Vakaras su Lietuvių klubo laureatais, su gražiais Lietuvių namų metinio baliaus svečiais yra retas įvykis. Tik kartą metuose. Todėl mes kviečiame jus būtinai dalyvauti baliuje su savo artimaisiais ir bičiuliais.

Stalai — 10 asmenų. Kaina asmeniui — \$17.50. Porai — \$35.00. Rezervacijos priimamos iki lapkričio 4 dienos klubo raštinėje darbo valandomis ir vakarais telef. 531-2131.

LIETUVIŲ NAMŲ DIREKTORIŲ TARYBA

kreipiasi į tėvus ir prašo, kad jie paragintų savo jau čia mokslus išėjusius ir gerai finansiniai įsikūrusius vaikus įsijungti į TAUTOS FONDA savo auka ir darbu, nes jiems teks tęsti sa-

vo tėvų pradėtą Lietuvos laisvės kovą. Mūsų pavergta tėvynė laukia mūsų visų talkos ir konsoliduotų pastangų kovoje už laisvę. TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ kviečia visus įsijungti į aukotojų eiles ir parodyti meilę savo gimtam kraštui. Visi aukotojai yra skelbiami ELTOJE, kurią jie gauna veltui.

TAUTOS FONDAS laukia visų paramos ir iš anksto dėkodamas už aukas ateinančių švenčių proga visiems aukotojams siunčia geriausius linkėjimus.

Mūsų aukos, jėgos ir darbas — Lietuvos laisvės kovai!

Tautos Fondo Atstovybė
Ohio Valstijai

Superior Savings
ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 iki 4:00,
penktadieniais 9:00 iki 6:00;
šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor
savininkas

EAST SHORE REALTY

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio
Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Mums reikia namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač East 185 gt. — Neff Road.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome kreiptis į mano įstaigą.

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą tiūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVOS SUKAKTUVINIŲ METŲ UŽBAIGIMO KULTŪRINĖ POPIETĖ

1985 m. gruodžio 1 d., sekmadienį, 4 val. p. p.
CLEVELANDO LIETUVIŲ NAMŲ DIDŽIOJOJE SALĖJE.

Programoje

LOS ANGELES VYRŲ KVARTETAS

Tenorai Emanuelis Jarašūnas ir Bronius Seliukas, baritonas Antanas Polikaitis ir bosas Rimtautas Dabšys. Muzikinis vadovas Aloyzas Jurgutis.

Įėjimas asmeniui 5 dol. Po programos kavutė ir veiks baras. Popietėje galima bus įsigyti Los Angeles Vyrų kvarteto plokštelę "Tik tu man viena".

Lietuvių visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti į kultūrinę popietę, kuri rengiama Dirvai paremti.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

LIETUVIŲ DIENŲ BELAUKIANT

Clevelando LB apylinkės lietuvių dienos, tapusios gražia, ilgamete tradicija, ir šiais metais tikisi didelio būrio Clevelando ir apylinkių lietuvių, kad lietuviško solidarumo ir kultūrinės atgaivos nuotaikoje praleistas savaitgalis atnaujintų mūsų dvasines jėgas ir sustiprintų lietuviško solidarumo ryšius. Koncertas, knyga, meno parodos ir proga drauge pasisvečiuoti ir pabendrauti yra tie esminiai elementai, kurie apjungia mūsų visuomenę, pada-

rydami ją vienalyte visuomenėje, kurioje kaupiasi mūsų tautinės gyvybės ir tęstinumo šaknys.

Clevelando LB apylinkė, vadovaujama darbštus ir energingą pirmininko Vlodo Čyvo, šiais metais yra pakvietusi š. m. lapkričio 16 dienos vakarui Dievo Motinos parapijos salėje Chicago tautinių šokių ansamblį "Grandis". Tai populiarus vienetas, įsikūręs 1963 metais, kuriam dabar vadovauja Irena Smieliausienė. Per tą iškilų vienetą yra perėję 583 jauni lietuviai, šokę ne vien Chicagoje, bet didžioje Kanados ir JAV lietuvių kolonijose, Venesueloje, Brazilijoje ir net Australijoje. "Grandies" ansamblui akompanuoja akordeonistas Darius Polikaitis. Šokių repertuaras įvairus ir originalus, pastačius sudėtingas "lietuviškas vestuves". Jo apsilankymas Cle-

Chicago tautinių šokių ansamblis Grandis lapkričio 16 d. Clevelando Lietuvių Dienose duos koncertą.
J. Tamulaičio nuotr.

velande žada turiningą ir įdomią programą. Laukiame 45 jaunų šokėjų.

Sekmadienį po pamaldų matysime dailininko Gabrieliaus Stanulio meno parodą. Tai jau Europos kultūros lopšyje išaugęs ir subrendęs Ženevoje gyvenantis dailininkas, kurį meno kritikas Donald J. Anderson apibūdina kaip "regėtoją, pusiau mistiką, pusiau romantiką, kuris tiki vienodai ir į tai, kas šventa, ir tai, kas yra žemiška... jo paveikslai kartais pina formas, kurios galėtų būti angelo sparnų palietimas ar karšta dviejų išimylėjusių aistra". Mačiusi tik dvi juodai-baltas reprodukcijas; jose radau nepaprastai daug čiuurlioniško elemento — siluetų tirpimo mistiškai simboliškame fone. Nuo 1963 metų G. Stanulis yra meno profesorius Šveicarijos Meno mokykloje Ženevoje. Clevelando meno mylė-

tojai turės progos įsigyti jo plačiai meno kritikų pripažintų tapybos kūrinių.

Tuo pačiu metu parapijos salėje įvyks Raimondo Lapo knygos "Ten, ekrane sužibus" sutiktuvės. Su knyga svečius supažindins LB apylinkės valdybos narė švietimo reikalams Aldona Miškinienė.

Šeštadienio vakare svečtainėje įvyks vaišės, kurių metu bus puiki proga arčiau susipažinti su šventės programos dalyviais ir jauniu, "Grandies" šokėjais ir jų vadovais.

A. Balašaitienė

ATEITIES KLUBO VAKARONĖ

Lapkričio 14 d., ketvirtadienį, 7:30 val. vakare Dievo Motinos parapijos mazoje salėje Clevelande Ateities klubas rengia vakaronę. Kalbės jaunas teisininkas Paulius Alšėnas

tema "Etniškumas Amerikoje ir lietuviai". Atsilankyti kviečiama visa lietuvių visuomenė.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

ŠVENTO JURGIO PARAPIJOS TRADICINIS

RUDENS FESTIVALIS — KALAKUTŲ ŠVENTĖ

sekmadienį, lapkričio 10 d., 11:15 v. r.
PARAPIJOS SALĖJE.

Skanūs pietūs! 35-kių kalakutų loterija! Laimės ratas! Tortų ir kitų gėrybių ypatinga loterija! Smagi nuotaika! DIDŽIOJI LOTERIJA — 2,000 dolerių tą pačią popietę!

Laukiame visų pasidžiaugti smagia rudens švente, pabendrauti, ir išmėginti laimę paremiant šv. Jurgio parapiją !!!

DIRVA

KULTŪRINĖ POPIETĖ NEW YORKE

Iš Venezuelos atvykusi Jūrate Statkutė de Rosales, dalyvaus savo knygos "BALŲ BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE" sutik-

tuvėse New Yorke š. m. lapkričio mėn. 10 d. (sekmadienį), 4 val. p. p. KULTŪROS ŽIDINIO patalpose.

Sutiktuvių pravedėja Lietuvos Moterų Federacijos pirmininkė Aldona Noakaitė-Pintch.

Brangiam broliui

A. A.

LIUDUI BAJORINUI

mirus, jo liūdinčiai seseriai ALDONAI MAURUTIENEI su vyru ir jo motinai BAJORI-
NIENEI reiškiamo jautrią užuojautą.

V. L. Apaniai
B. N. Gaidžiūnai
Alfa Juodikis
Joana Račylienė
P. O. Razgaičiai
V. A. Staškai
Rita Staškūtė
B. J. Steponiai
Irena Vinclovienė

A. A.

LIUDUI BAJORINUI

mirus, jo seseriai ALDONAI ir Dr. VYTAUTUI MAURUČIAMS gilią užuojautą reiškiamo.

Ohio Lietuvių Gydytojų
Draugija

Tauriam lietuviui, mūsų šeimos prieteliui ir geradariui,

STASIUI JUŠKĖNUI

mirus, jo žmoną LEOKADIJĄ, sūnus KASTYTĮ ir ALGIRDĄ, marčią ZELMĄ ir kitus gimines užjaučiame ir netekimo skausmu dalinamės,

Eleonora, Mečys,
Šarūnas, Dainius, Gintaras,
Rimvydas ir Arvydas
Valiukėnai

A. A.

LIDIJAI AUGEVICHIENEI

apleidus šį žemišką pasaulį, reiškiamo gilią užuojautą jos dukrai, mūsų mylimai kolegei-samogitei — IRENAI AUGEVICHIŪTEI-KAESTLI ir sūnui Dr. KOSTUI AUGEVICHIUI.

Žemaičių Studenčių Korp.
"Filiae Samogitiae"

Visa lietuvių visuomenė, knygos mylėtojai kviečiami atsilankyti. Bus proga sutiktuvėse išgirsti autorės gyvą, dinaminį žodį, pabendrauti ir įsigyti jos ką tik išleistą knygą. Knyga atidengia intriguojančius ir mums iki šiol nežinomus ispanų archyvuose kronikos aprašymus apie baltų tautų kilmę su kalbos analize 1500 metų prieš Kristaus gimimą. Knygos sutiktuvės gražiai ir su pasisekimu praėjo jau Chicagoje ir Clevelande.

• Anicetas Simutis, Lietuvos generalinis konsulas New Yorke, spalio 29 d. dalyvavo Turkijos generalinio konsulo suruoštam priėmimo Turkijos respublikos paskelbimo šešiasdešimts ant-
raja sukakčiai paminėti.

Iš lietuvių priėmimo taipgi dalyvavo Vytautas ir Egilė Dūdėnai.

PREMIJA JAUNIMUI

Dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų šeima savo mirusiam sūnui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę

EUGENIJAUŠ KRIAUČELIŪNO PREMIJĄ

Premijai skirti sąlygos yra tokios:

1. Eugenijaus Kriaučeliūno 1000 dolerių premija skiriama lietuviui jaunuoliui, geriausiai pasireiškusiam raštais (lietuvių, anglų, ar kita kalba), veikla, organizaciniu veiklumu, ar jaunimo vienetei (sambūriui, tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui), geriausiai reprezentavusiam lietuvių ir Lietuvą vienerių metų bėgyje;

2. Premijai gauti asmenis ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijos ar paskiri asmenys iki kiekvienų metų gruodžio 31 d. (pašto antspaudas);

3. Premijuotino asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma Jury komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalams vadovas, Pasaulio lietuvių Jaunimo sąjungos valdyba ir JAV Lietuvių Jaunimo sąjunga, o du atstovus paskiria Kriaučeliūnų šeima;

4. Jury komisija, aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki sekančių metų vasario 15 d. ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl premijos įteikimo laiko ir pobūdžio;

5. Premijai asmenys ar vienetai siūlomi raštu, nurodant tiksliai premijai tinkamumo motyvus, ir siunčiami;

Eugenijaus Kriaučeliūno
Premijos komisijai
12500 Pawnee Road
Palos Park, Ill. 60464.

Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti vajus

Atsiliepdami į Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti atsišaukimą, sukelti Dirvai paremti 70,000 dol., aukoją šie asmenys:

ALT S-gos Los Angeles skyrius	2,000.00
Valentina ir dr. Pranas Mažeikiai, Lake Zurich, Ill. (anksčiau yra davę 100 dol.)	1,000.00
J. J. Petroniai, Los Angeles, Ca.	500.00
Edvinas Balceris, Los Angeles, Ca. (anksčiau yra davę 200 dol.)	300.00
Bruno ir Mary Arai, Los Angeles, Ca.	200.00
Pranas, Laimutis ir Ona Dovydaičiai, Los Angeles, Ca.	100.00
V. Burokas, Los Angeles, Ca. (anksčiau yra davę 30 dol.)	100.00
Jonas ir Irena Levickai, Palos Park, Ill.	170.00
Genevienė ir dr. A. Pustelnikai, Chicago, Ill.	100.00
Vaclovas ir Margarita Momkai, Chicago, Ill.	100.00
Feliksas ir Bronė Masaičiai, La Mirada, Ca.	50.00
R. Babušis, Downei, Ca., a. a. G. Babušienės atminimui	50.00
A. Simonelis, Santa Monica, Ca. (anksčiau yra davę 10 dol.)	50.00
Dr. Antanas ir Halina Milakniai, Santa Monica, Ca. (anksčiau yra davę 50 dol.)	50.00
Janina Rukšėnienė, Los Angeles, Ca. (anksčiau yra davusi 10 dol.)	25.00
Vladas Bakūnas, Los Angeles, Ca.	25.00
Regina Jurkūnienė, Lomita, Ca.	20.00
Liudas Reivydas, Los Angeles, Ca. (anksčiau yra davę 25 dol.)	25.00
Midland Federal Saving and Loan Assn. Bridgeview, Ill.	60.00
Liudwig Špokas, Woodhaven, N. Y.	25.00
Pranas Šapalas, Lemont, Ill.	43.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

• V. Burokas, gyv. Los Angeles, Ca., Dirvos vajuos loterijoje laimėjęs 100 dol., paaaukojo laimėjimą Dirvai. Ačiū.

• Pr. Šapalas, gyv. Lemont, Ill., Dirvos vajuos loterijoje laimėjęs 1000 dol., užsiprenumeravo Dirvą ir pridėjo auką 43 dol. Ačiū.

• Bruno Aras, gyv. Los Angeles, Ca., užsiprenumeravo Dirvą 3 naujiems skaitytojams. Ačiū už talką.

• Dr. Algimantas Keler-tas, Brookfield, Ill., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 33 dol. Ačiū.

• Antanas Jasys, gyv. Columbus, Ohio, Dirvos vajuos loterijoje laimėjęs 500 dol., paaaukojo laimėjimą Dirvai paremti. Nuoširdžiai dėkojame už auką.

• LB Waterburio apylin-kės valdybos pastangomis buvo suorganizuota lietuvių liaudies meno paroda. Parodai buvo pasistengta parinkti iki šiol dar nerodytus eksponatus. Buvo išstatyta audiniai, juostos, medžio ir

metalo drožiniai, koplytėlės ir kt. Paroda vyko miesto centrinėje bibliotekoje Sillas Bronson Library, esančioje Grand St., visą spalio mėnesį ir buvo gausiai lankoma. (ab)

NAUJA LIETUVIŠKA ŠEIMA

San Francisco š. m. rug-sėjo 21 d. susituokė Vilija Mickevičiūtė su Jonu Žmuidzinu.

Abu jaunieji veiklūs lietuvių organizacijose. Jaunoji yra baigusi Berkley universitete politinius mokslus, o jaunasis tame pat universitete siekia daktarato laipsnio fizikos srityje.

CAN PLANT PERSONNEL
Experienced:
SOUNDROIC MECHANICS
PRESS MECHANICS
CAN CORP. OF AMERICA
BLANDON, PA.
Call 215-926-3044; ask for EARL
JOANZEMIS or DON GRADY.
(43-46)

OPPORTUNITY FOR
REGISTERED PHYSICAL THERAPIST
to work in Nantucket Island. Full
time Physical Therapist position
available at a small resort hospital.
Salary commensurate with experience
and ability. Full benefits, 10 paid
holidays, and low rent housing avail-
able on temporary basis. Please send
resume to: Administrator
NANTUCKET COTTAGE HOSPITAL
S. Prospect St.
Nantucket, Mass. 02554
(43-2)